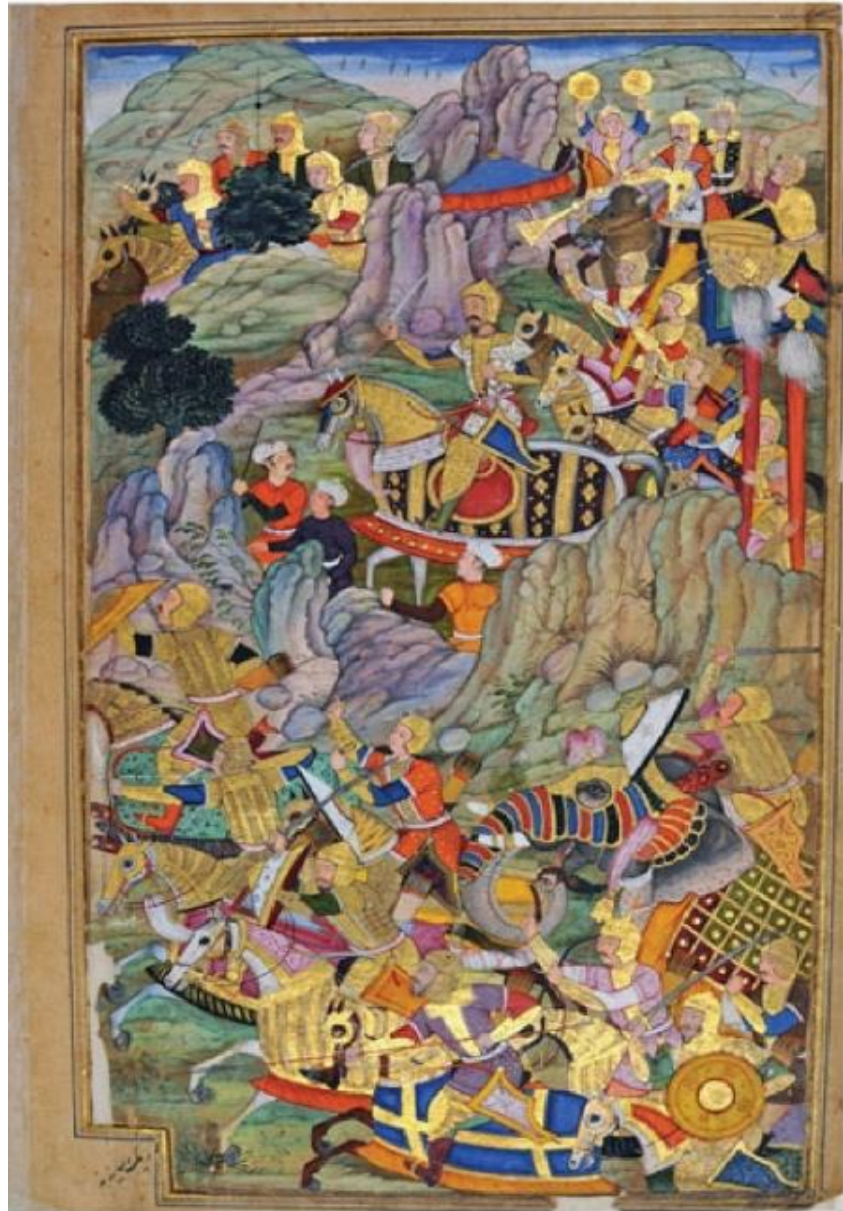

Babur de Heerser:

Een analyse van de leiderschapsvisies van Niccolò Machiavelli en Zahir-ud-din Muhammad Babur als beschreven in *De Heerser* en *De Baburnama*

Honoursscriptie
Opleiding:
Begeleider:
Student:
Aantal woorden:

BA Geschiedenis.
Bram van den Hoven van Genderen
Ivo Verhoef, 5484138
14.947

Babur de Heerser:

Een analyse van de leiderschapsvisies van Niccolò Machiavelli en Zahir-ud-din Muhammad Babur als beschreven in *De Heerser* en *De Baburnama*

As I asked, you have written your letters, but you didn't read them over, for if you had had a mind to read them, you would have found that you could not. After reading them you certainly would have changed them. Although your writing can be read with difficulty, it is excessively obscure. Who has ever heard of prose designed to be an enigma? Your spelling is not bad, although it is not entirely correct either. You wrote iltifat with the wrong t; you wrote qulinj with a y. Your handwriting can be made out somehow or other, but with all these obscure words of yours the meaning is not entirely clear. Probably your laziness in writing letters is due to the fact that you try to make it too fancy. From now on write with uncomplicated, clear, and plain words. This will cause less difficulty both for you and for your reader.¹

- Zahir-Ud-din Muhammad Babur

Afbeelding voorblad: Babur verovert Deli. In: Verma Som Prakash, *The Illustrated Baburnama* (Oxford 2016) 1.

¹ Zahir-ud-din Muhammad Babur, Vert. red. Wheeler M. Thackston, *The Baburnama: Memoirs of Babur, Prince and Emperor* (New York 2002) 423-424.

Dankwoord

In deze scriptie is een brief gebruikt van Machiavelli. Hierin beschrijft Machiavelli wat hij doet na een dag lang werken: 'I enter the ancient courts of men, where, received by them with affection, ... where I am not ashamed to speak with them and to ask them the reason for their actions; and they in their kindness answer me.' Net als Machiavelli heb ik tijdens het schrijven van deze scriptie ook gebruik gemaakt van wijze mensen die bereid waren mij te helpen met het denkproces, schrijfproces en de frustratie die uit deze processen voortkwamen. Onder deze wijze zou ik graag de volgende willen bedanken: Marijn Smid en Rosa Lopes Cardozo voor al het nakijkwerk; Bram van den Hoven van Genderen voor de vaak verlichtende gesprekken en kritische feedback; en in het bijzonder Annika van Bodegraven voor alle keren dat ze naar deze scriptie heeft gekeken en mij morele ondersteuning heeft gegeven op momenten dat ik die nodig had. Zonder mijn eigen *ancient court of (wo)men* was deze scriptie er niet geweest.

Samenvatting

In deze scriptie zijn de leiderschapsvisies van Machiavelli en Babur als beschreven in respectievelijk *De Heerser* en *De Baburnama* geanalyseerd. Het doel van deze analyse was om een nieuw inzicht te krijgen in de historische context van leiderschapsvisies. Voor het historiografisch kader van Machiavelli is uitgegaan van het concept *Prophetic Spirit* van Maurizio Viroli. Machiavelli's politieke denken zou volgens dit concept geïnspireerd zijn door profeten uit het Oude Testament. Voor het historiografisch kader van Babur is er gebruikgemaakt van *The Ghazi Sultans and Frontiers of Islam*. Hierin stelt Ali Anooshar dat islamitische veroveraars een grote inspiratiebron waren voor Babur. De analyse van *De Heerser* is opgedeeld in vijf thema's: Heerschappijen, het leger, deugden, adviseurs en het lot. Hieruit is geconcludeerd dat binnen Machiavelli's leiderschapsvisie actief leiderschap en een negatief mensbeeld centraal staan. Bij de analyse van *De Baburnama* is het werk geanalyseerd aan de hand van een brief van Babur naar zijn Humayun waarin hij advies geeft over heerschappij. Hieruit kan worden geconcludeerd dat Baburs leiderschapsvisie gebaseerd is op drie fundamenten: geloof, samenwerking en actie. De visies van Babur en Machiavelli komen overeen op twee punten: actief leiderschap en de rol van God. De centrale rol van God binnen de leiderschapsvisies gaat in tegen het seculiere beeld dat vaak van Machiavelli en Babur geschetst wordt binnen de historiografie. Het grootste verschil tussen de twee schrijvers is dat samenwerking voor Babur centraal staat binnen zijn leiderschapsvisie en door Machiavelli afgedaan wordt als een zwakte. Dit verschil heeft vermoedelijk twee redenen: de verschillende functies van waaruit ze naar heerschappij keken en de verschillende culturele invloeden.

Inhoudsopgave

Inleiding.....	5
Methode.....	7
Historiografisch kader.....	10
Hoofd- en Deelvragen.....	13
Deel I.....	14
Hoofdstuk 1: Machiavelli en Zijn Ideeën.....	15
1.1 Opvoeding, Savonarola en God.....	15
1.2 De Republiek en Cesare Borgia.....	18
Hoofdstuk 2: De Achtergrond van Zahir-ud-din Muhammad Babur.....	21
2.1 Opvoeding.....	21
2.2 Hof en Erfopvolging.....	25
2.3 Geloof.....	26
Deel II.....	29
Hoofdstuk 3: Een Goed Heerser.....	31
3.1 De Heerschappijen.....	31
3.2 Het Leger.....	33
3.3 Deugden.....	35
3.4 Adviseurs.....	38
3.5 Het Lot.....	39
Hoofdstuk 4: De Heerschappij van Babur.....	41
4.1 Begs.....	41
4.2 Kwaliteiten van een heerser	43
4.3 De Rol van God.....	47
Conclusie.....	50
Leiderschapsvisies.....	50
Vergelijking.....	53
Vervolgonderzoek.....	55
Bibliografie.....	56

Inleiding

At the time that Machiavelli was collecting materials for The Prince, a robber boy, sorely in need of advice, was scuttling over the high-lands of Central Asia. His problem had already engaged the attention and sympathy of the Florentine; there were too many kings about and not enough kingdoms. Tamurlane and Gengis Khan (the boy was descended from both) had produced between them so numerous a progeny that a frightful congestion of royalties had resulted along the upper waters of the Jaxartes and the Oxus, and in Afghanistan. One could scarcely travel two miles without being held up by an Emperor. The boy had inherited Ferghana, a scrubby domain at the extreme north of the fashionable world; thinking Samarkand a suit-able addition, he conquered it from an uncle when he was thirteen. Then Ferghana revolted, and while trying to subdue it he lost Samarkand, too, and was left with nothing at all. His affairs grew worse; steal as he might, others stole quicker, and at eighteen his mother made him marry—a tedious episode. He thought of escaping to China, so hopeless was the block of uncles and cousins, and aunts; poisoned coffee and fire-pencil thinned them out, but only for a moment; up they sprang, again he conquered, lost, conquered and lost forever Ferghana and Samarkand. Not until he was twenty-one and had taken to drink, did the true direction of his destiny appear; moving southward he annexed Kabul. Here the horizon expanded; the waters flowed southward again from Kabul, out of the Asian continent into the Indian; he followed them, he took Delhi, he founded the Mogul Empire, and then, not to spoil the perfect outline of his life, he died. Had Machiavelli ever heard of Babur? Probably not. But if the news had come through, how he would have delighted in a career that was not only successful but artistic.²

In het midden van de 20^e eeuw deed de bekende Britse schrijver E. M. Forster een interessante observatie. Zahir-ud-din Muhammad Babur (1483-1530) zou een heerser zijn naar het hart van Niccolò Machiavelli (1469-1527).³ Een halve eeuw later stelde Salman Rushdie, eveneens een prominent schrijver, dat van alle contemporaine Westerse denkers, Machiavelli het meest op Babur lijkt. De mannen zouden vergelijkbare visies hebben op het gebied van politiek, drank en vrouwen. Het grootste verschil zou zijn dat

² Stephen Dale, *The Garden of the Eight Paradises: Babur and the Culture of Empire in Central Asia, Afghanistan and India (1483-1530)* (Boston, Leiden 2004) 12-13. Originele bron: E.M. Forster, 'The Emperor Babur', in: Edward Arnold (red.), *Abinger Harvest* (Londen 1936) 292.

³ Dale, *The Garden of the Eight Paradises*, 13-14.

Machiavelli enkel heeft geschreven over wat het betekent om een succesvol heerser te zijn en dat Babur ook een succesvol heerser was.⁴

Het interessante aan de vergelijkingen van zowel Forster als Rushdie is dat Babur en Machiavelli elkaar nooit hebben gekend en op het eerste gezicht in totaal andere culturele en geografische omgevingen leefden. Daarnaast geven Forster en Rushdie geen verdere onderbouwing voor hun vergelijking. Het is daarom niet vast te stellen of de vergelijking hout snijdt.

Opmerkelijk is dat academici zich nooit hebben beziggehouden met deze vergelijking, terwijl Babur en Machiavelli in dezelfde tijd leefden. Ook was Babur in veel opzichten de succesvolle heerser, Machiavelli schrijft in zijn inmiddels beroemde werk *Il Principe*. Daarbij komt dat Baburs autobiografie - *De Baburnama* - een uitgebreide inblik geeft in zijn gedachten omtrent heerschappij. Er zijn bibliotheken volgeschreven over het politieke denken in *Il Principe*. De theorieën uit het werk worden echter vrijwel alleen toegepast op Westerse heersers, terwijl er in Machiavelli's wereld geen fundamenteel onderscheid gemaakt werd tussen Oosterse en Westerse cultuur. Said bewees met zijn bekende werk over het Oriëntalisme dat in academische literatuur dit onderscheid vaak wél wordt gemaakt. De visie van Said is binnen de Geesteswetenschappen inmiddels bekend. Door deze visie toe te passen op de werken van Machiavelli en Babur kunnen er nieuwe inzichten ontstaan over zowel het gedachtegoed van Machiavelli als Babur.⁵

Voortbouwend op het bovenstaande, is het doel van deze scriptie tweedelig: allereerst moet een analyse van *De Baburnama* en *Il Principe* zorgen voor verdere afbraak van het Oriëntalisme, een proces dat door Said gestart is. Dit zal gedaan worden door Babur niet te behandelen als een 'Oosterse heerser', maar als historisch figuur op zich. Daarnaast kan een analyse van de werken van Babur en Machiavelli ervoor zorgen dat er nieuwe inzichten ontstaan over de wijze waarop historische context leiderschapsvisie kan beïnvloeden.

⁴ Salman Rushdie, 'Introduction', in: Zahir-ud-din Muhammad Babur, Vert. red. Wheeler M Thackston, , *The Baburnama: Memoirs of Babur, Prince and Emperor* (New York 2002) XII.

⁵ Stephen Dale, 'Steppe Humanism: The Autobiographical Writings of Zahir al-Din Muhammad Babur, 1483-1530', *International Journal of Middle East Studies* 22 (1990) 1, 37-58, aldaar 53.

Methode

Deze analyse van Babur en Machiavelli zal gebaseerd worden op *Il Principe* (1513-1532) van Machiavelli, naar het Nederlands vertaald door Frans van Dooren als *De Heerser*, en *De Baburnama* (1483-1530), vertaald en toegelicht door Wheeler M. Thackston. Het gebruiken van deze werken in hun oorspronkelijke taal is niet per se noodzakelijk voor dit type intercultureel onderzoek. Het gebruiken van vertalingen zal gevolgen hebben voor subtiele betekenis binnen de teksten. Concreet betekent dit dat er geen letterkundige analyse of vergelijking gemaakt kan worden van de bronteksten. Wel kunnen ideeën uit de bronteksten geanalyseerd en vergeleken worden.

Il Principe (hierna: *De Heerser*) is het bekendste werk van de Florentijnse denker Niccolò Machiavelli. Het boek is geschreven tussen 1510-1513, een tijd waarin Italië – en Machiavelli's leven – in een staat van chaos verkeerde. Verschillende machten probeerden met geweld de laars van Europa te veroveren. Als gevolg van deze onrust vond er een regimewisseling in Florence plaats, waardoor Machiavelli een banneling werd. Binnen de Westerse wereld wordt het boek vaak gestigmatiseerd als amoreel om uitspraken als 'Het doel heiligt de middelen', waarbij Machiavelli de heerser regelmatig zou adviseren om 'slecht' te zijn en zo zijn macht te maximaliseren. Heersers die Machiavelli's adviezen opvolgen, zouden harteloze en amorele leiders zijn.⁶ Tussen verschillende Machiavelli experts is er discussie over hoezeer dit stigma gerechtvaardigd is. Hierover meer bij het historiografisch kader.

De Heerser kan volgens historicus Robert Black worden opgedeeld in drie thema's. Het eerste deel, hoofdstuk twee tot en met dertien, gaat over de verschillende vormen van heerschappij. In het tweede deel, hoofdstuk veertien tot en met vijftien, worden militaire problemen beschreven. Ten slotte worden van hoofdstuk zestien tot en met vijfentwintig de deugden van een heerser beschreven.⁷ Het voordeel van deze indeling is dat Black dicht bij de brontekst blijft. Een nadeel van de indeling van Black is dat deze te algemeen is voor de analyse van deze scriptie. Zo benoemt Black het *lot* niet als thema, terwijl dit volgens Machiavelli voor de helft verantwoordelijk is voor het succes van een heerser. Daarnaast voegt Black de hoofdstukken over adviseurs onder het thema *deugden*. Logischer zou zijn

⁶David C. Hendrickson, 'Machiavelli and Machiavellianism'. In: Timothy Fuller (red.), *Machiavelli's Legacy* (Philadelphia, 2016) 105-126, aldaar: 105-106, 125-126.

⁷ Robert Black, *Machiavelli* (Oxford, New York 2013) 87.

om adviseurs als apart thema te behandelen. Het thema deugden gaat namelijk over het handelen van een heerser, terwijl het kiezen van goed personeel ook gaat over het handelen van anderen. Binnen de analyse van *De Heerser* zal de inhoud van dit werk worden opgehangen aan de thema's van Black, waarbij de thema *lot* en *adviseurs* worden toegevoegd.⁸

De Baburnama is een autobiografie geschreven door de Timoeriden prins Zahir-ud-din Muhammad Babur.⁹ De prins werd geboren in 1483 in Fergana (modern Oezbekistan), als een lid van de Timoeriden dynastie. Deze dynastie werd aan het einde van de veertiende eeuw gesticht door de Turkse krijgsheer Timoer de Manke en had al honderd jaar heerschappij over Oost-Iran en Centraal Azië. Binnen dit rijk had een Turkse elite controle over grotendeels niet-Turkse inwoners. Door interne strijd en buitenlandse invasies ging het rijk aan het begin van de zestiende eeuw ten onder. Het gebied van Babur werd in 1504 door de Oezbeken veroverd. Babur vluchtte vervolgens naar Kabul, vanaf waar hij in 1526 Hindoestan veroverden. Om deze laatste verovering is Babur beroemd en berucht geworden. Vooral Hindoenationalisten zien Babur als een vreemde veroveraar die het land heeft geplunderd en gekoloniseerd. Baburs omstrede verleden zorgt ervoor dat ook vandaag de dag zijn autobiografie nog steeds relevant is.

Net als bij *De Heerser*, kan ook *De Baburnama* ingedeeld worden in drie delen, afgeleid van de vorstendommen van Babur, te noemen: Fergana en Samarkand, Kabul en Hindoestan. Naar alle waarschijnlijkheid is Babur in Kabul begonnen aan zijn autobiografie. In die stad begon hij met het lezen van grote hoeveelheden literatuur en poëzie, waardoor hij een interesse in schrijven ontwikkelde. Het eerste deel van *De Baburnama* is dus achteraf geschreven. Dit heeft als gevolg dat het eerste deel een sterk

⁸ Niccolò Machiavelli, Vert. Frans van Dooren, *De heerser* (Amsterdam 2014), 174-176, 182-186.

⁹ Binnen de historiografie over *De Baburnama* bestaat er discussie over het genre waartoe het boek zou behoren. In: 'Steppe Humanism: The Autobiographical Writings of Zahir al-Din Muhammad Babur, 1483-1530', *International Journal of Middle East Studies* 22 (1990) 1, 37-58 betoogt Dale dat *De Baburnama* een autobiografie is aangezien het boek gezien kan worden als een retrospectief van de auteur op zijn leven. Aangezien deze scriptie niet als doel heeft om *De Baburnama* literair te analyseren zal naar het boek verwezen worden als 'autobiografie'. In het in dit citaat genoemde artikel wordt dieper ingegaan op de genrebepaling van *De Baburnama*. Het boek kan echter ook gezien worden als een dagboek. Voor deze stroming zie: Ruby Lal, *Domesticity and Power in the Early Mughal World* (Cambridge 2005).

autobiografisch karakter heeft. Babur probeert zich in dat deel duidelijk op een bepaalde manier te presenteren. Vanaf het tweede deel van *De Baburnama* verandert de stijl steeds meer naar dat van een dagboek: de teksten worden korter en meer beschrijvend van aard.¹⁰

Anders dan bij het theoretische boek van Machiavelli, heeft Babur een autobiografie geschreven waarin hij niet expliciet beschrijft wat in zijn ogen een goede heerser is. De enige keer dat Babur expliciet uiteenzet wat hij een goede heerser vindt, is in een brief naar zijn zoon Humayun. Om *De Baburnama* te kunnen analyseren zal op basis van deze brief worden onderzocht welke aspecten van leiderschap Babur belangrijk vindt. Vervolgens zal binnen twee passages gekeken worden of Babur deze aspecten van leiderschap zelf ook toepast. Deze passages zijn: de pogingen van Babur om Samarkand te veroveren en zijn uiteindelijke vlucht naar Kabul tussen 1494 en 1504 en zijn verovering van Hindoestan tussen 1519 en 1526. Er zijn drie redenen voor om slechts deze twee passages te onderzoeken. Allereerst is *De Baburnama* met zijn 460 pagina's drie keer zo groot als *De Heerser*. Door deze twee delen van het werk te kiezen blijft de vergelijking van de twee werken evenredig. Ten tweede waren de veroveringen van Hindoestan en Samarkand volgens historicus Stephen Dale de meest vormende gebeurtenissen voor Baburs politieke visie. Samarkand was, politiek en cultureel gezien, een van de belangrijkste steden van het Timoeridenrijk. De verovering van Hindoestan was het moment waarop Babur een vorst met land werd.¹¹ Ten slotte passen de betreffende gebeurtenissen goed bij de verschillende vormen van vorstendommen zoals beschreven in *De Heerser*. Baburs streven naar het veroveren van Samarkand kan gezien worden als poging van een heerser om zijn thuisgebieden terug te veroveren. Babur was een nazaat van Timoer de Manke, wiens dynastie het gebied al honderd jaar onder controle had. Bij zijn verovering van Hindoestan werd Babur de nieuwe heerser van een land dat hem vreemd was.¹²

Een vergelijking tussen het theoretische boek van Machiavelli en de autobiografie van Babur kan problematisch worden bevonden. Babur beschrijft niet expliciet wat hij een

¹⁰ Ali Anooshahr, , *The Ghazi Sultans and the Frontiers of Islam: A comparative study of the late medieval and early modern periods* (Oxford, 2009). 16-17.

¹¹ Dale, *The Garden of the Eight Paradises*, 12-13.

¹² Ibidem, 79.

goede heerser vindt, terwijl Machiavelli dit wel doet. Het is dus noodzakelijk om de impliciete teksten van Babur te interpreteren en om te vormen tot deugden en visies die wel of niet aansluiten bij het werk van Machiavelli. Omgedraaid kan Baburs autobiografie gezien worden als een goede casus van een succesvol heerser die in *De Heerser* beschreven wordt. Babur kan beschouwd worden als een succesvolle nieuwe heerser, die veel van de situaties heeft meegemaakt die in *De Heerser* beschreven worden.

Historiografisch Kader

Naast de hierboven genoemde boeken, zal de analyse van deze scriptie zich baseren op eerdere analyses van *De Heerser* en *De Baburnama*. Binnen de historiografie over Machiavelli bestaan drie relevante stromingen over hoe *De Heerser* als losstaand werk en hoe als *pars pro toto* Machiavelli geïnterpreteerd moet worden. Allereerst, de stroming die stelt dat *De Heerser* gezien moet worden als het bewijs dat Machiavelli een Modernist *avant le lettre* is; binnen deze stroming dient het boek gezien te worden als een poging politiek te bestuderen zonder God als participerende entiteit. Vooraanstaande denkers binnen deze stroming zijn onder andere: Frederich Meinecke, Jack H. Hexter, Gerhard Ritter en John Najemy.¹³

De tweede stroming gaat in tegen de eerste door te poneren dat *De Heerser* gezien moet worden als een satirische parodie op de autocratie. Andrew Villalon stelt in ‘Machiavelli’s “Prince” Political Science or Political Satire?’ bijvoorbeeld dat *De Heerser* ideologisch gezien dusdanig ver van Machiavelli’s andere werken af staat, dat het niet serieus genomen kan worden. Machiavelli was een idealistische republikein en daarbinnen past een letterlijke interpretatie van *De Heerser* niet.¹⁴

Tot slot biedt de derde stroming een synthese van de eerste twee. In ‘Realism and prophecy in Machiavelli and in Italian political culture’ betoogt Maurizio Viroli dat Machiavelli niet enkel gezien kan worden als een Realist, maar dat zijn negatieve wereldbeeld gebaseerd is op het christelijke idee van de zondige mens die door God gestraft wordt. Machiavelli’s Realisme zou dus niet humanistisch zijn. Het is juist een

¹³ Maurizio Viroli, ‘Realisms and prophecy in Machiavelli and in Italian political culture’, *The Italianist* 37 (2017) 3, 308-323, aldaar 320.

¹⁴ Andrew Villalon, ‘Machiavelli’s “Prince”, Political Science or Political Satire?: Garrett Mattingly Revisited’, *Mediterranean Studies* 12 (2003) 72-101, aldaar 72-76.

gevolg van een in godsdienst gefundeerd wereldbeeld. In het hierboven genoemde artikel beschrijft Viroli het concept *Prophetic Spirit*. Hiermee stelt Viroli dat Machiavelli profeten en profetieën uiterst serieus nam. Dit betreft profeten uit het verleden, uit zijn eigen tijd en uit de toekomst, respectievelijk vergelijkbaar met Mozes, Savonarola en de redder van Italië. Viroli stelt dat Machiavelli het cruciaal acht dat God aan de kant van een heerser staat. Deze steun kan de heerser volgens Machiavelli krijgen door zelf actief zijn doelen na te streven.¹⁵

In deze scriptie zal uitgegaan worden van de laatste stroming. De ideeën dat Machiavelli ofwel een realistische modernist, ofwel een idealistische republikein was, zijn onvolledig. De eerste stroming suggereert namelijk dat religie geen invloed heeft gehad op hoe Machiavelli de mens zag, terwijl hij in een tijd leefde waar secularisme niet bestond. Hij beschouwde religie in andere aspecten van zijn leven wel degelijk als de basis van hoe de wereld werkte. De tweede stroming beschouwt Machiavelli als republikein. Hierdoor zou een substantieel deel van zijn werk moeten worden afgedaan als sarcasme, zonder dat hier bewijs voor is.¹⁶

Het is niet duidelijk waarom Babur zijn autobiografie geschreven heeft. Het boek is ook niet meer compleet: de inleiding en het einde zijn door de tijd heen verloren gegaan. Historica Maria Subtelny stelt in 'Babur's Rival Relations' dat Baburs keuzes vooral gezien moeten worden in het licht van zijn wil zich als Timoerid-leider te profileren. Een bewijs hiervoor zou zijn dat hij zijn boek in het Chagatai Turks geschreven heeft, een taal die amper gebruikt werd als schrijftaal.¹⁷

Daarnaast wordt Babur in de literatuur vaak beschreven als een humanist, of seculier. Net als bij Machiavelli lijkt er een drang te zijn onder academici om Babur door een modernistische lens te analyseren. De eerder genoemde historicus Stephen Dale betoogt bijvoorbeeld dat Babur als een *Steppe Humanist* gezien kan worden. Dit houdt in dat Babur vooral geïnspireerd werd door poëzie en zich meer richtte op de invloed die mensen hadden op het lot, dan God.¹⁸ In *The Ghazi Sultans and Frontiers of Islam* gaat

¹⁵ Viroli, 'Realim and prophecy in Machiavelli and in Italian political culture' 308, 312-316.

¹⁶ Ibidem, 316-318.

¹⁷ Maria Subtelny, 'Babur's Rival Relations: A study of Kinship and Conflict in the 15th – 16th Century Central Asia', *Zeitschrift für Geschichte und Kultur des Islamischen Orient* 66 (1989) 1, 102-118, aldaar: 116-118.

¹⁸ Dale, 'Steppe Humanism', 37-38.

Ali Anooshahr tegen Dale in. Babur zag zichzelf na de verovering van het Hindoeïstische Hindoestan als een *Ghazi*, een titel binnen de islam die refereert aan een krijger of koning die succesvol is geweest in een religieuze oorlog. Anooshahr stelt dat Baburs zelfrepresentatie als *Ghazi* gezien moet worden als een belangrijk onderdeel van Baburs zelfbeeld. Dit gegeven maakt van Babur een religieus gefundeerd persoon, net als Machiavelli geen seculier man. Hierover meer in hoofdstuk 2.¹⁹

Een belangrijke kanttekening hierbij betreft het volgende: over Baburs politieke visie is weinig historiografische discussie zoals dat bij Machiavelli wel het geval is. Hier zijn verscheidene redenen voor. Allereerst valt de regeerperiode van Babur in een tussenperiode. Voor onderzoekers die geïnteresseerd zijn in de geschiedenis van de Mongolen is Babur een nakomelingetje. Het Timoeridenrijk was een opvolgersstaat van het Chagatai-khanaat, wat op zichzelf weer een afsplitsing was van het Mongolenrijk van Genghis Khan. Als prins binnen het Timoeridenrijk werd hij pas actief toen het rijk eigenlijk al verloren was.²⁰ Met betrekking tot het Mogolrijk worden zijn zoon en kleinzoon gezien als degene die het rijk gesticht hebben. Hierbij speelt het eerdergenoemde Hindoenationalisme in India ook een rol. Babur wordt gezien als vreemde moslimveroveraar die veel belangrijke hindoetempels gesloopt heeft. Zij nageslacht daarentegen heeft een nieuw machtig rijk gesticht.²¹

De tweede reden waarom er weinig geschreven is over Baburs politieke visie is omdat hij geen invloed gehad op westerse politiek. Hierdoor is er door westerse academici relatief weinig aandacht besteed aan Babur. Ten slotte zijn er weinig geschreven bronnen, waarin Baburs leven beschreven wordt, overgebleven uit de late Timoeriden-tijd. In tegenstelling tot Machiavelli, wiens vele werken en persoonlijke correspondentie elkaar soms tegenspreken en daardoor tot discussie over zijn visie leiden, is de historiografie van Babur vrijwel exclusief gebaseerd op zijn autobiografie. Dit maakt mogelijke analyses van Babur eendimensionaal. Sterker nog, zijn autobiografie is de basis voor de kennis die historici vandaag de dag over het late Timoeridenrijk hebben.²²

¹⁹ Anooshahr, *The Ghazi Sultans and the Frontiers of Islam*, 3, 14-17.

²⁰ Dale, *The Garden of the Eight Paradises*, 22-23.

²¹ Thackston M. Wheeler, 'Translator's Preface', in: Babur, *The Baburnama*, x-xi.

²² Dale, *The Garden of the Eight Paradises*, 23-29.

Hoofd- en Deelvragen

De vraag die bij deze scriptie centraal staat is: welke visies op leiderschap hadden Machiavelli en Babur, zoals beschreven in *De Heerser* en *De Baburnama*? Gezien de verschillende aard van de werken, en culturele achtergrond van de schrijvers, zullen verschillende deelvragen centraalstaan bij de analyses van *De Baburnama* en *De Heerser*. Het is immers belangrijk om beide figuren binnen hun eigen context te analyseren. Voor de analyse van Machiavelli zal uitgegaan worden van de volgende deelvragen, gebaseerd op de eerdergenoemde indeling van Black: wat is volgens Machiavelli de beste manier om een staat en leger in te richten; welke deugden moet een leider bezitten om succesvol te zijn; hoe richt een heerser zijn hof in; en hoe moet er worden omgegaan met de rol van God? Voor Babur zullen de vragen afgeleid worden aan de hand van zijn brief naar Humayun: welke adviezen geeft Babur zijn zoon over heerschappij; hoe komen deze adviezen terug in Baburs heerschappij in Samarkand en Hindoestan?

Het overige deel van deze scriptie is als volgt opgebouwd: in Deel I wordt de historiografische context gegeven voor de werken van Machiavelli en Babur. In hoofdstuk 1 zal betoogd worden dat Machiavelli in zijn denken beïnvloed werd door vier factoren: zijn humanistische scholing, het regime van Savonarola, zijn functie als secretaris voor de republiek van Florence en de invloed van Cesare Borgia. Hoofdstuk 2 geeft belangrijke achtergrondinformatie voor de visie op heerschappij van Babur. Deze informatie zal beschreven worden aan de hand van drie factoren: zijn opvoeding, hofcultuur en godsdienst. In het Deel II zullen *De Heerser* en *De Baburnama* geanalyseerd worden. In hoofdstuk 3 zal aan de hand van een uitgebreide versie van de indeling van Black, *De Heerser* worden geanalyseerd. In hoofdstuk 4 zal aan de hand van de brief en twee hoofdstukken uit *De Baburnama*, geanalyseerd worden wat Baburs visie op heerschappij was. In de conclusie zal beschreven worden welke thema's dominant waren in het denken van beide heren en zullen de visies op basis van de analyse met elkaar vergeleken worden.

Deel I

Historische Context

What I have said is all fact. I do not intend to aggrandize myself with what I have written. What I have written is the truth.²³

- Zahir-Ud-din Muhammad Babur

²³ Babur, *The Baburnama*, 101.

H.1 Machiavelli en zijn ideeën

*Men mag dus deze gelegenheid om Italië na zoveel tijd een bevrijder te geven niet voorbij laten gaan. En ik kan niet onder woorden brengen met hoeveel liefde, met hoeveel wraaklust, met hoeveel toewijding en tranen zo iemand ontvangen zou worden in al die te lijden hebben gehad van deze buitenlandse vloedgolven... Onder uw vaandel zal ons vaderland dan tot eer en aanzien komen.*²⁴

Na een periode van grote onrust hoopte Machiavelli tussen 1513-1515 op een groots heerser die Italië zou kunnen verenigen tegen steeds sterker wordende buitenlandse machten. Machiavelli was constant bezig met het zoeken naar manieren om politieke orde te herstellen in een steeds verder in verval rakende wereld, vol van chaos en conflicten.

Ten tijde van de Florentijnse republiek (1498-1512) dacht Machiavelli dat Cesare Borgia die leider zou zijn. Toen Borgia ten onder ging - en kort daarna ook de republiek viel - werd Lorenzo dei Medici de nieuwe heerser van Florence, zijn laatste hoop op een verenigd Italië.²⁵

Om ervoor te zorgen dat Lorenzo Machiavelli's profetische utopie van een verenigd Italië waar kon maken en om zichzelf weer aan een baan zou helpen, schreef Machiavelli *De Heerser*. Met dit boek hoopte hij aan Lorenzo te laten zien dat hij een goede adviseur zou kunnen zijn voor het regime. Machiavelli beschreef alle kennis die hij door de jaren heen over leiderschap had opgedaan. Zijn geschoolde, renaissancistische opvoeding, negatieve mensbeeld en geloof in milities vormden zich tot een boek dat Lorenzo waarschijnlijk nooit heeft gelezen. Het werk is uiteindelijk alsnog *post mortem* gepubliceerd en heeft een grote invloed gehad op het politieke denken in de Westerse wereld, die moeilijk te onderschatten is. ²⁶ Om *De Heerser* te kunnen interpreteren, is het van belang om te begrijpen welke historische context die ideeën gevormd heeft. Deze historische context wordt beschreven aan de hand van vier factoren: zijn humanistische scholing, het regime van Savonarola, zijn functie als secretaris voor de republiek van Florence en de invloed van Cesare Borgia.

²⁴ Machiavelli, *De Heerser*, 192.

²⁵ Clifford Orwin, 'The Riddle of Cesare Borgia and the Legacy of Machiavelli's *Prince*'. In: Timothy Fuller (red.), *Machiavelli's Legacy* (Philadelphia, 2016) 156-171, aldaar: 158-121.

²⁶ Hendrickson, 'Machiavelli and Machiavellianism', 105-106.

1.1 Opvoeding, Savonarola en God

Te beginnen bij Machiavelli's in de klassieke gefundeerde opvoeding. Hij werd geboren op 3 mei 1469. Als oudste zoon van de advocaat Bernadro Machiavelli genoot hij een hoge academische scholing aan de Universiteit van Florence, passend bij zijn status als Florentijnse elite. Deze opvoeding bestond voornamelijk uit het bestuderen van klassieke denkers. Op zijn zevende begon hij met het leren van Latijn. De kennis die hij tijdens zijn studie opdeed, valt terug te zien in zijn eigen werken. Onder deze kennis valt in ieder geval het gedachtegoed van de Romeinen Livius, Cicero, Tacticus en Sallustius, en de Grieken Plato, Plutarchus, Polybius en Xenophon. Kortom, Machiavelli genoot een normale humanistische scholing voor iemand uit de adellijke stand ten tijde van de Italiaanse renaissance.²⁷ Toen Machiavelli door de Medici's verbannen werd en later zijn vriend Francesco Vettori schreef over *De Heerser*, beschrijft hij hoe de klassieke denkers hem in barre tijden ondersteunden:

On the coming of the evening, I return to my house and enter my study, and at the door I take off the day's clothing, covered with dust, and put on garments regal and courtly; and reclined appropriately, I enter the ancient courts of men, where, received by them with affection, I feed on that food which only is mine and which I was born for, where I am not ashamed to speak with them and to ask them the reason for their actions; and they in their kindness answer me; and for our hours of time I do not feel boredom, I forget every trouble, I do not dread poverty, I am not frightened by death; entirely I give myself over to them²⁸

Machiavelli wordt in de literatuur vaak beschouwd als rationalist of modernist. Onder andere het bovenstaande citaat laat zien dat Machiavelli zich veel meer in een – Florentijnse - humanistische traditie bevond. Deze traditie baseerde zich voornamelijk op het Neoplatonisme. Deze filosofie combineert de ethiek van Plato, Aristoteles en de stoïcijnen met profetische theologie.²⁹

Daar moet bij vermeld worden dat Machiavelli's humanistische denkbeelden er niet voor zorgden dat Machiavelli afstand nam van het christendom of een door God

²⁷ Robert Black, *Machiavelli* (Oxford, New York 2013) 16-19 en Corrado Vivanti, Vert. Simon MacMicheal, *Niccolò Machiavelli: An Intellectual Biography* (Oxford 2013) 3-6.

²⁸ Vivanti, *Niccolò Machiavelli*, 6.

²⁹ Ibidem, 7-10 en Christian Wildberg, 'Neoplatonism', *The Stanford Encyclopedia of Philosophy* (versie 2016), <https://plato.stanford.edu/archives/spr2016/entries/neoplatonism> (1 juli 2018).

geregelde wereld. Een veel voorkomende vergissing is dat het humanisme gelijkgesteld wordt met secularisme. Dit, terwijl het Florentijnse humanisme juist leidde tot een herwaardering van het Oude Testament en profetische voorchristelijke theologie. Deze theologie, waarin de mens als inherent zondig wordt neergezet en God niet al zijn problemen oplost, waren voor een groot deel de basis voor Machiavelli's negatieve, soms cynische mensbeeld.³⁰

Machiavelli's profetisch georiënteerde kant komt ook terug in zijn oordeel over het theocratische regime van de dominicaan Savonarola, een man die Machiavelli in eerste instantie niet hoog had zitten. Deze dominicaan kwam in 1494 aan de macht in Florence, nadat - onder zijn leiding - de Medici's de stad uitgejaagd werden. Volgens Savonarola ging de republiek ten onder aan ijdelheid, corruptie en afgoderij. Hij achtte de Medici's daar verantwoordelijk voor. Door het leven weer te richten op het vereren van God meende de preker Florence te kunnen redden van de ondergang. Dit was Machiavelli's grootste probleem met Savonarola. Machiavelli stelde dat het de grootste fout was die Savonarola kon maken om te denken dat Gods hulp genoeg was om Florence te beschermen tegen haar vijanden. Savonarola zou een weerloze profeet zijn, wat hem zwak maakte. Wat Machiavelli wel bewonderenswaardig vond aan de dominicaan, was dat hij in de eerste instantie een eerlijke wetgeving handhaafde en dat hij goed om kon gaan met veranderende omstandigheden.³¹

Mozes werd door Machiavelli voorgesteld als een spiegelbeeld van Savonarola. De bevrijder van de Joden had volgens Machiavelli een leger om zijn boodschap kracht bij te zetten. Mensen konden niet vertrouwd worden om de goddelijke boodschap van Mozes te volgen zonder geweld. De mens was immers zondig en niet te vertrouwen. Enkel het gebruiken van machtsmiddelen kon ervoor zorgen dat er een ideologische eenheid ontstond.³²

³⁰ Viroli, 'Realms and prophecy in Machiavelli and in Italian political culture', 313-315.

³¹ Ibidem, 312-314. En Vivanti, *Niccolò Machiavelli*, 7-10.

³² Machiavelli, *De Heerser*, 84, 85. En Viroli, 'Realms and prophecy in Machiavelli and in Italian political culture', 314.

1.3 De Republiek en Cesare Borgia

In 1498 viel het regime van Savonarola. Binnen het nieuwe regime kreeg Machiavelli een functie aangeboden binnen de Raad van Acht van de Florentijnse Republiek.³³ Hij bleef werkzaam binnen dat regime tot de Medici's in 1512 de stad terugnamen en Machiavelli verbanden. In deze periode waren het oprichten van een milite voor de republiek en zijn functie als diplomaat aan het hof van Cesare Borgia de taken die de meeste invloed hadden op zijn visie op leiderschap.

Machiavelli is vandaag de dag vooral bekend wegens zijn visie op politiek. In zijn eigen tijd berustte zijn reputatie echter voornamelijk op zijn militaire expertise. Waar *De Heerser* faalde als manier om Machiavelli weer in de gratie van de Medici's te laten komen, kwam hij door het schrijven van *De Kunst van het oorlogvoeren*, uitgegeven in 1521, weer in de gratie van de Medici's. Ook in *De Heerser* was oorlogsvoering een prominent thema. In de hoofdstukken XII-XIV beschrijft Machiavelli zijn visie op de waarde van een leger voor een regime en welke soort troepen het meest efficiënt zijn.³⁴

Deze kennis van troepen deed hij op in de periode 1498-1512, toen hij als tweede kanselier binnen de Raad van Acht veel missies vervulde voor de Raad van Oorlog. Binnen deze functie werd hij vooral ingezet als diplomaat. Hierdoor vestigde hij zijn naam aan de hoven van alle belangrijke heersers van Italië, alsmede Frankrijk en sommige Duitse vorsten. In deze periode merkte hij op dat verschillende staten verschillende legersoorten hadden. Machiavelli kreeg vooral veel respect voor de manier waarop de Zwitsers hun leger hadden ingericht. Volgens Machiavelli kwam het Zwitserse model het dichtst bij de manier hoe de Romeinen hun leger organiseerden. Hij achtte het Zwitserse leger, door die Romeinse discipline, onverslaanbaar.³⁵

Machiavelli's bewondering voor de Zwitserse troepen vormde een schril contrast met zijn ervaring met huur- en hulptroepen. Vooral de ervaringen die Florence zelf had met huurlegers, evenals de gefaalde oorlog van Venetië tegen Cesare Borgia in de Romagna, leidden bij Machiavelli tot wantrouwen jegens huurlegers.³⁶ Het idee voor een

³³ De raad van acht was het hoogste politieke orgaan in Florence tussen de periode 1498-1512.

³⁴ Vivanti, *Niccollò Machiavelli*, 122-124.

³⁵ Black, *Machiavelli*, 60-63.

³⁶ De oorlogen met Venetië zorgen uiteindelijk voor de ondergang van de Florentijnse Republiek en de terugkeer van de Medici's. Voor een uitgebreide uitleg van de gevolgen van de oorlog met Venetië zie: Vivanti, *Niccollò Machiavelli*, 51-58.

militie ontstond waarschijnlijk rond 1500, toen huurtroepen van de republiek het eigen kamp plunderden. Florentijnse aristocraten waren tegen het idee van een militie. Zij vonden het duur en waren bang dat de leider van de militie tot een tiran zou worden. Uiteindelijk lukte het Machiavelli in 1506 om 400 boeren in legertenuue te kleden. Hoewel de commandant van het leger de troepen de besten vond die Florence ooit gekend had, faalden zij uiteindelijk in het beschermen van de stad tegen de terugkeer van de Medici.³⁷

Iedereen die ooit een interesse heeft gehad in Machiavelli, weet dat Cesare Borgia een centrale rol vervulde in zijn visie op heersers. Of Machiavelli hem zag als mislukte of succesvolle heerser doet daar niet aan af. Cesare was de enige ‘gefaalde’ heerser die regelmatig gebruikt werd als een voorbeeld van goed besturen in *De Heerser*. Daarnaast werd zijn karakter het meest uitgediept van alle andere personen die beschreven worden in *De Heerser*.³⁸

In Cesare zag Machiavelli veel kwaliteiten die een goed leider zou moeten hebben. Hij was bereid zijn handen vuil te maken, reorganiseerde zijn leger op de juiste momenten en had een jonge agressieve mentaliteit, iets waardoor Fortuna hem zeker gunstig gezind zou zijn. Daar staat tegenover dat Cesare zijn macht verkreeg via de paus, zijn vader, en dus van God. Hij was daardoor niet afhankelijk van een dynastie die hem de macht legitiem zou hebben gegeven, maar net als Savonarola enkel van de gratie van God. Volgens Machiavelli maakte dit Cesare’s regime instabiel. Uiteindelijk viel zijn regime. Hierdoor kon Borgia nooit Machiavelli’s droom van het stichten van één Italië waarmaken. Door het falen van Cesare realiseerde Machiavelli zich dat, hoe vaardig een heerser ook was, hij altijd door eigen kracht, of door legitieme dynastieke claims, een succesvol regime moest stichten.³⁹

Samenvattend zijn er in dit hoofdstuk vier aspecten van Machiavelli behandeld die zijn visie op leiderschap hebben beïnvloed. Allereerst werd Machiavelli gevormd door zijn humanistische scholing. Door zijn gehele oeuvre heen ging hij constant in gesprek met klassieke denkers. Ten tweede werd Machiavelli beïnvloed door het theocratische regime

³⁷ Maurizio Viroli, Vert. Antony Shugaar, *Niccolò's Smile: A Biography of Machiavelli* (Londen, New York 2000), 86.

³⁸ Orwin, ‘The Riddle of Cesare Borgia and the Legacy of Machiavelli’s *Prince*’, 157.

³⁹ *Ibidem*, 168-170.

van Savonarola. Hierdoor ging hij nadenken over de rol van God binnen het besturen en werd hij, wederom door zijn klassieke scholing, beïnvloed door het Oude Testament. Deze invloeden hebben in hoge mate bijgedragen aan zijn negatieve mensbeeld. Ten derde werd hij beïnvloed door zijn tijd als tweede secretaris van de republiek. In deze tijd kwam hij in aanraking met verschillende vormen van legers en ontwikkelde hij een voorliefde voor milities en een afkeer van huur- en hulptroepen. Tot slot was het falen van Cesare Borgia als heerser een grote inspiratie voor het schrijven van *De Heerser*. Machiavelli zag in Lorenzo dé heerser die zijn Italië zou stichten. Ook hij zou Machiavelli uiteindelijk teleurstellen.⁴⁰ Babur heeft Machiavelli nooit gekend. Of Machiavelli hem een geschikt heerser had gevonden, is een vraag die in hoofdstuk 3 beantwoord zal worden, nadat in hoofdstuk 2 de historische achtergrond van Babur is beschreven.

⁴⁰ Ibidem, 170.

2. De achtergrond van Zahir-ud-din Muhammad Babur

Waar Machiavelli droomde van een verenigd Italië dat zich onttreed van buitenlandse invloeden, hoopte Babur op het heroveren van het Timoeridenrijk. Hij schreef zijn autobiografie mede om zijn claim als rechtmatig leider van de Timoeriden kracht bij te zetten. Het werk geeft daardoor een unieke inkijk in het leven van een bijzondere man. Babur leefde in een cultuur die inmiddels net zo uitgestorven is als de taal waarin zijn meest belangrijke werk geschreven is: het Chagatai Turks. Voor de Westerse historicus zorgt deze culturele kloof voor een interpretatieprobleem. Daarnaast was de politieke situatie in de tijd van Babur complex. Door een aantal huwelijken raakten verscheidene Turkse en Mongoolse elites met elkaar vermengd. En tevens zorgde de Timoeriden manier van erfopvolging voor een overvloed aan prinses, waardoor hun situatie vergelijkbaar werd met die in Italië, ten tijde van Machiavelli. Er ontstond een situatie waarin Timoeriden prinses enkel bezig waren met elkaar te bestrijden; het rijk werd hierdoor kwetsbaar voor buitenlandse machten. Om te kunnen analyseren wat Baburs visie was op goed leiderschap, is het daarom van fundamenteel belang om grip te krijgen op de culturele context waarin Babur leefde. ⁴¹

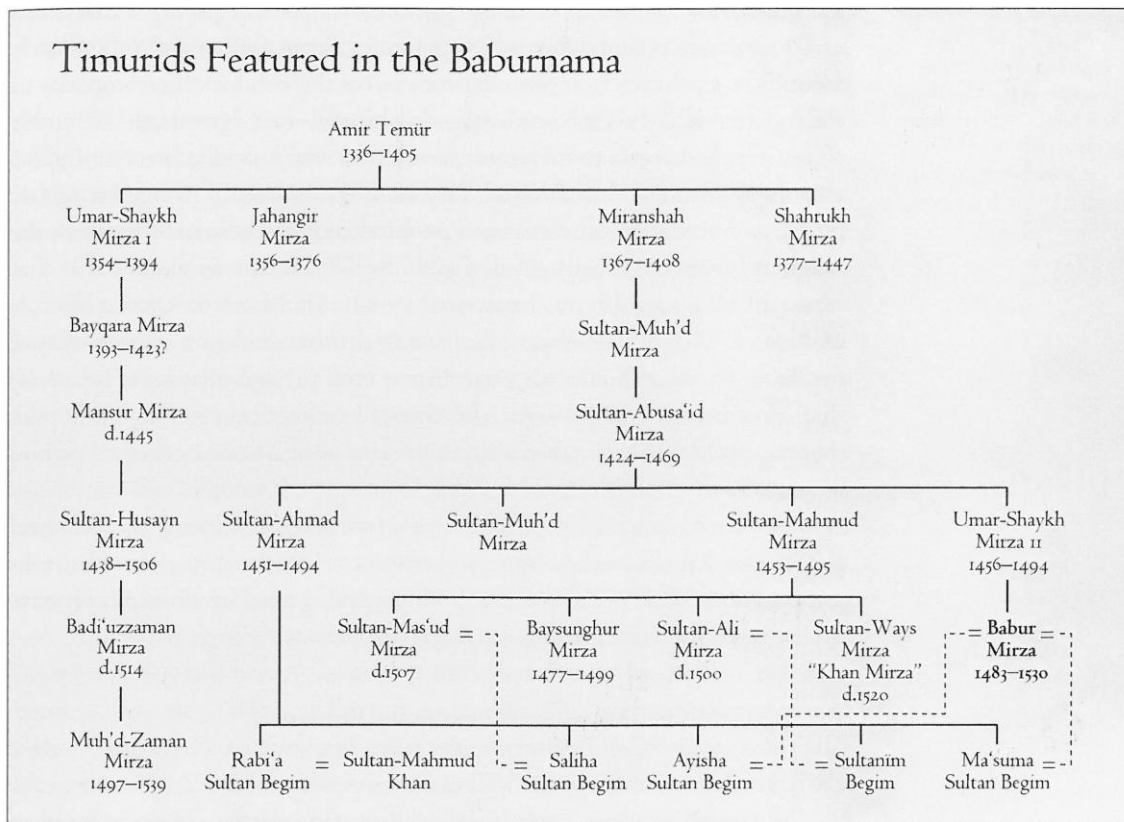
Het doel van dit hoofdstuk is dan ook om een korte uiteenzetting te geven van het leven van Babur, alsmede om de culturele invloeden die bepalend waren voor Baburs visie op leiderschap te beschrijven. Allereerst zal zijn opvoeding geschetst worden. Vervolgens zullen de hofcultuur en de politieke intriges binnen Baburs leefwereld behandeld worden. Uiteindelijk wordt de invloed van Baburs islamitische achtergrond op zijn politieke denken uiteengezet. Hierbinnen wordt in het bijzonder aandacht besteed aan het ontcrachten van Baburs secularisme. Het doel bij het behandelen van de genoemde drie punten is enkel om context te geven voor de analyse van *De Baburnama* in hoofdstuk 3.

2.1 Opvoeding

Te beginnen bij de opvoeding: Babur werd geboren in 1483 als Zahir-ud-din Muhammed in de vallei van Fergana, ten oosten van de belangrijke handelsstad Samarkand. De naam

⁴¹ Azfar A Moin, 'Peering through the cracks in the *Baburnama*: The Textured Lives of Mughal Sovereigns', *The Indian Economic and Social History Review* 49 (2012) 4, 493-526, aldaar 494.

‘Babur’ komt van het Indo-Europese woord voor bever. Hij kreeg deze bijnaam van zijn Chagatai troepen omdat zij ‘Zahir-ud-din Muhammed’ niet goed konden uitspreken. Ter behoeven van het leesgemak wordt hij ook in deze scriptie ‘Babur’ genoemd.⁴² Hij was de zoon van Umar Sheykh Mirza II en nakomeling van de Turk-Mongoolse veroveraar Timoer de Manke. Aan moederskant stamde Babur af van de stichter van het khanaat van Chagatai, een Mongoolse dynastie uit de 13e eeuw. Aangezien afstamming bij de Timoeriden enkel via de mannelijke lijn ging, kon Babur zich niet officieel beroepen op zijn Chagatai achtergrond.⁴³ Hieronder zijn twee stambomen gegeven van respectievelijk de bloedlijnen van zijn vader en die van zijn moeder.

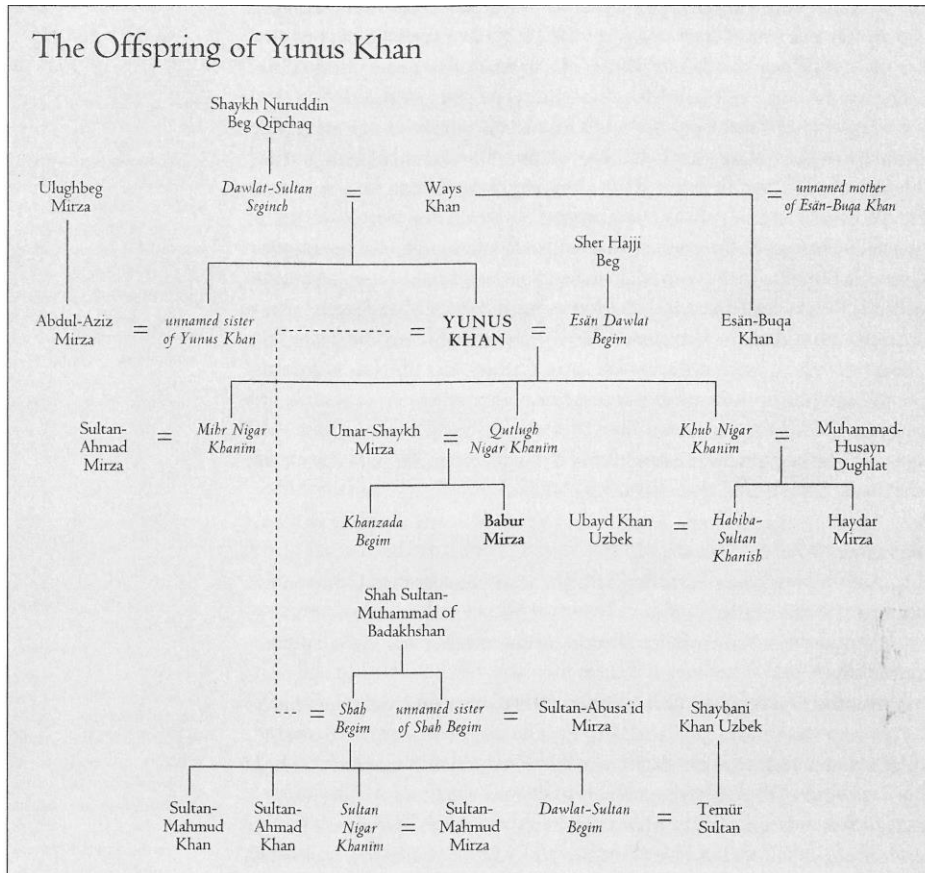

Figuur 2.1.1: Baburs stamboom van zijn vaderszijde.⁴⁴

⁴² Er bestaat een misverstand dat Babur eventueel van het Perzische woord voor tijger *barb* is afgeleid. Dit is echter onjuist. Zie: Thackston noot twee in: *The Baburnama*, 463.

⁴³ Babur, *The Baburnama*, XI, 463. en Subtelny, 'Babur's Rival Relations', 107, 108.

⁴⁴ Babur, *The Baburnama*, XXXIX.

Figuur 2.1.2: Baburs stamboom van zijn moederszijde.⁴⁵

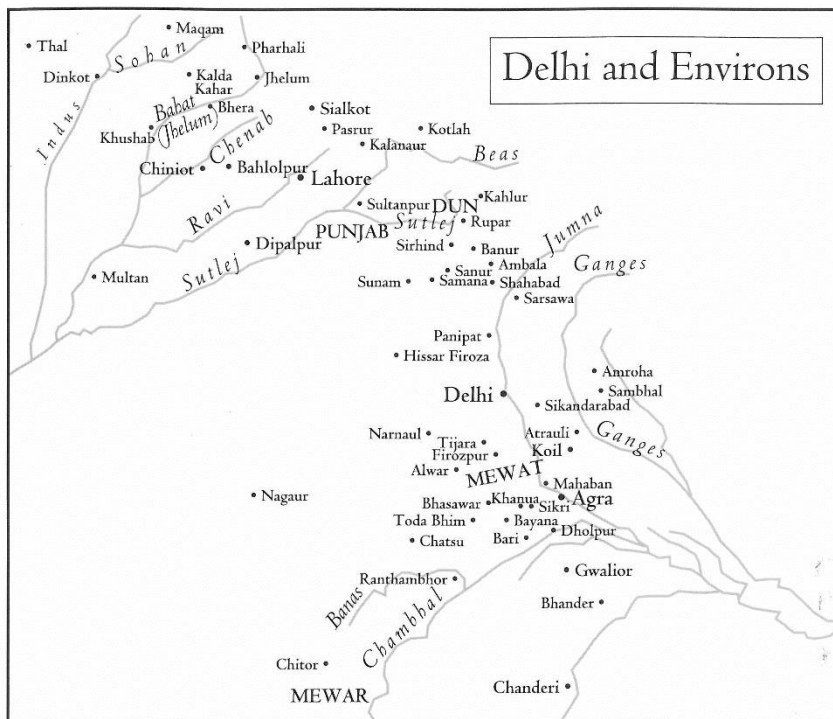
Voor de Timoeriden was de cultuur van een moeder echter wel belangrijk, omdat het voor Timoeriden prinses gebruikelijk was om aan moederskant van de familie te worden opgevoed. Prinses werden rond hun tiende weggestuurd om, onder begeleiding van een mannelijk lid van de familie van hun moeder, gouverneur van een provincie te worden. Die begeleider kreeg de titel 'atākā' (stiefvader) en was verantwoordelijk voor de politieke opvoeding van een prins. Toen Babur elf was, werd hij gouverneur van Andizhan en Fergana (hedendaags Oezbekistan) onder begeleiding van een *atākā*.⁴⁶

⁴⁵ Ibidem, 13.

⁴⁶ Ibidem, 14 en Subtelny, 'Babur's Rival Relations', 110.

Figuur 2.2.1: kaart van Transoxiana, met daarin Fergana in het oosten en Samarkand in het westen.⁴⁷

Figuur 2.2.2: kaart van Delhi en haar omgeving.⁴⁸

⁴⁷ Babur, *The Baburnama*, 2.

⁴⁸ Ibidem, 308.

Deze opvoeding zorgde ervoor dat Babur al op jonge leeftijd loskwam van de intriges aan het hof en de kans kreeg om zijn eigen vertrouwelingen te vergaren. Deze vertrouwelingen waren vaak lokale krijgsheren die de titel *beg* hadden. Deze titel laat zich grofweg vertalen naar ‘Turkse ridder’. De vader van Babur overleed een jaar nadat Babur gouverneur werd van Fergana, waarna een deel van zijn vaders *begs* zich bij hem voegde. Daarnaast leidde deze manier van opvoeden er in het bijzonder toe dat Babur inzicht kreeg in de Turks-Mongoolse tradities waar zijn macht op gebaseerd was. Zijn religieuze opvoeding werd verzorgd door een Soefi Sjeik.⁴⁹

2.2 Hof en Erfopvolging

Binnen het Timoeridenrijk was de erfopvolging vergelijkbaar met die van andere Turks-Mongoolse dynastieën. Gebieden werden gelijkmatig verdeeld over alle mannelijke erfgenamen. Hierdoor werden verschillende bloedlijnen binnen een familie al snel concurrenten van elkaar. Verschillende prinsen binnen het rijk wilden macht over het gehele grondgebied, in plaats van samenwerking binnen een dynastie. Als gevolg hiervan was er na de dood van de stichter van het Timoeridenrijk, Timoer de Manke, in 1405 eigenlijk geen sprake meer van iets wat een staat genoemd kan worden. Het rijk veranderde in een grondgebied onder het gezag van een groeiende groep Timoeriden prinsen, ieder met de ambitie om het volledig grondgebied over te nemen. Zo ook Babur, die zijn streven verwoordt als ‘een ambitie om te heersen en een verlangen om te veroveren’.⁵⁰ In lijn met de traditie van erfopvolging kreeg Babur de Fergana vallei toegewezen, weergegeven in figuur 2.2.1.⁵¹

Later, toen Babur Hindoestaan - In figuur 2.2.2 afgebeeld - heeft veroverd, verdeelde hij op een vergelijkbare manier zijn territorium over zijn kinderen. Zodra zijn kinderen die gebieden in hun bezit hadden, had Babur daar amper meer invloed over. Bijvoorbeeld: toen Babur aan het eind van zijn leven zijn oudste zoon Humayun naar

⁴⁹ Ibidem, 113.

⁵⁰ Stephen Dale, ‘The Later Timurids c. 1450–1526.’ In: Nicola Di Cosmo, Allen J. Frank, en Peter B Golden (red.), *The Chinggisid Age*. The Cambridge History of Inner Asia 3 (Cambridge, 2009) 199-218, aldaar 199, 200. En Babur, *The Baburnama*, 423 en Ruby Lal, *Domesticity and Power in the Early Mughal World* (Cambridge 2005) 204.

⁵¹ Dale, *The Garden of the Eight Paradises*, 67.

Kabul stuurde om die stad te heroveren, was Babur zelfs bereid om een deel van de onkosten te vergoeden.⁵²

Zelfs binnen het gebied dat een Timoeriden prins bezat, was hij geen alleenheerser. In het Italië van Machiavelli hadden regimes vaak ambtenaren in dienst, die de macht van de heerser konden versterken. In het geval van Babur was hij eerder afhankelijk van zijn *begs* om zijn regime te handhaven. Deze mensen zorgden voor een groot deel van de troepen, bestuurden delen van het land en hadden de rol van adviseur. Babur leunde in het bijzonder op deze manier van staatsinrichting wegens het doel wat hij voor ogen had. Zijn leven stond in het teken van het heroveren van zijn thuisland. Hierdoor besteedde hij geen aandacht aan constante belastinginkomsten of het opzetten van een bureaucratie. Babur was voor zijn inkomsten en leger dus compleet afhankelijk van de *begs*.⁵³

2.3 Geloof

Babur was een vroom moslim. Hij was ervan overtuigd dat God verantwoordelijk was voor alles wat er in zijn leven gebeurde. Dit valt op te maken uit de vele keren dat Babur God dankt voor zijn successen. Baburs vroomheid is niet verwonderlijk; zijn geloof is niet ongewoon voor de plaats en tijd waarin hij leefde. Toch zijn er academici die Babur een onterecht secularisme toeschrijven. Onder hen ook Stephen Dale, een historicus die in de historiografie van Babur een centrale plaats inneemt. Vermoedelijk is dit seculiere discours gecreëerd om Babur te beschermen tegen de stigma's van de politieke islam. Net als bij Machiavelli, is het belangrijk om dit misverstand recht te zetten om een accuraat beeld te kunnen schetsen van Babur.⁵⁴

Babur behoorde tot de Soefi stroming van de islam. Deze stroming had, in tegenstelling tot veel hedendaagse islamitische stromingen, geen problemen met homoseksualiteit en alcoholconsumptie, en kenmerkt zich door de productie van religieuze poëzie, muziek en literatuur. Een opvallend voorbeeld van de andere normen van zijn geloof betreft Baburs beschrijving in *De Baburnama* van zijn eerste liefde: een jongen van negentien met de naam 'Baburi'. Babur beschrijft hoe hij gek werd van liefde

⁵² Ibidem, 69.

⁵³ Lal, *Domesticity and Power in the Early Mughal World*, 71-73.

⁵⁴ Ali Anooshahr, *The Ghazi Sultans and the Frontiers of Islam: A comparative study of the late medieval and early modern periods* (Oxford 2009) 3.

en zich niet meer kon concentreren in het bijzijn van de jongen. Homofilie is in de tijd van Babur niet in strijd met zijn stroming binnen de islam.⁵⁵

Zoals Machiavelli geïnspireerd werd door profeten uit het Oude Testament, werd Babur beïnvloed door grootse krijgers van de islamitische geschiedenis. De voornaamste van deze krijgers is de profeet Mohammed. Audrey Truschke schrijft in ‘The Power of the Islamic Sword in Narrating the Death of Indian Buddhism’ dat islamitische krijgsheren – geïnspireerd door het verhaal van de profeet – het geweld dat in islamitische geschriften plaatsvond vaak overdrijven. Dit baseert Truschke op de geschriften van de Turks-islamitische veroveraars van India in de 13^e eeuw. Deze veroveraars zagen zichzelf als de opvolgers van Mohammed, met als taak het subcontinent te overheersen in naam van de islam. Ook Babur verheerlijkt geweld in zijn autobiografie. Hij lijkt hierin geïnspireerd te zijn door eerdere Turkse veroveraars van India. Een voorbeeld hiervan is gelegen in de manier waarop hij zijn zoon opstoot voor de verovering van Kabul: ‘Through God’s grace you will defeat your enemies, take their territory... God Willing, this is your time to risk your life and wield your sword’.⁵⁶

Babur werd ook op een profetische manier beïnvloed door de eerdere veroveraars van India. Zij – Sultan Mahmud Ghazi en Sultan Shihab al-Din Ghuri – vormden de voornaamste inspiratie voor de plannen van Babur om Hindoestaan te veroveren. Deze zogenoemde *Ghazi*’s hadden volgens Babur een goddelijke claim op het veroveren van het ongelovige land. Het is daarbij opvallend dat Babur zijn voorvader Timoer de Manke niet als een *Ghazi* typeert, terwijl Timoer aan het einde van de 14^e eeuw Delhi veroverde. De reden hiervoor is dat Babur de verovering van Timoer niet zag als een religieuze oorlog, maar als een politieke oorlog. Waarom hij de andere oorlogen wel als religieus zag en die van Timoer niet, is onbekend.⁵⁷

In dit hoofdstuk zijn drie aspecten van Baburs en zijn cultuur behandeld, die van belang zijn voor een begrip van Baburs politieke visie. Allereerst, de opvoeding: zoals gebruikelijk voor Timoeriden prinsen, kreeg Babur al snel controle over een eigen gebied. Dit

⁵⁵ Anooshahr , *The Ghazi Sultans and the Frontiers of Islam*. 18.

⁵⁶ Audrey Truschke, ‘The Power of the Islamic Sword in Narrating the Death of Indian Buddhism’, *History of Religions* 57 (2018) 4, 406-435, aldaar 406-410 en Babur, *The Baburnama*, 423.

⁵⁷ Anooshahr , *The Ghazi Sultans and the Frontiers of Islam*, 24-27.

gouverneurschap ging gepaard met scholing van een *atākā*. Dit type opvoeding stimuleerde zowel Baburs autonomie, als een strijd tussen verschillende leden van zijn familie. Ten tweede, het hof: net als de opvoeding werd ook het Timoeridenhof gekenmerkt door interne strijd en autonomie. Babur was voor zijn regime afhankelijk van zijn *begs*. Hij had ze nodig voor inkomsten en als leger. Daarnaast gaf Babur zijn kinderen – in lijn met zijn eigen opvoeding – controle over een delen van zijn rijk. Ten slotte, religie: Babur was geen seculiere en geen moderne moslim. Zijn Soefi geloof stond hem wel toe om grote hoeveelheden wijn te drinken en verliefd te worden op jongens. Daarnaast waren profetische islamitische veroveraars een belangrijke bron van inspiratie voor Babur. In zijn geschriften verheerlijkte hij geweld. Dit was geïnspireerd door het verhaal van de profeet Mohammed en zijn opvolgers, die met het zwaard de religie hadden verspreid. De *Ghazi's* die vanaf de 13^e eeuw Hindoestan veroverden, vormden eveneens een religieuze motivatie voor Babur om Hindoestan te veroveren.

Deel II

Analyse

Want zoals zij die landen in tekeningen brengen, beneden in de vlakte gaan staan om aard van de bergen en hooggelegen plaatsen in ogenschouw te nemen en omgekeerd hoog op de bergen postvatten om te bekijken hoe de lager gelegen stukken land er uitzien, zo moet men heerser zijn om de aard van de volkeren te leren kennen en tot het volk behoren om heersers te leren kennen.⁵⁸

- Niccolò Machiavelli

⁵⁸ Machiavelli, *De Heerser*, 60.

*'In the month of Ramadan in the year 899 [juni 1494], in de province of Fergana, in my twelfth year I became king.'*⁵⁹

Met deze woorden begint *De Baburnama*. In het jaar dat Savonarola de macht greep in Florence en een jonge Machiavelli met de laatste loodjes van zijn studie bezig was, werd een nóg jongere Babur heerser van Fergana. Zijn vader was onverwachts verongelukt en overleden. Daarnaast hadden Baburs oom en zwager net een alliantie gesmeed om zijn - zojuist geërfde - provincie te veroveren. Hij moest zelf uitvogelen hoe hij een goed heerser zou worden en had *De Heerser*, het boek dat Machiavelli twintig jaar later zou schrijven, goed kunnen gebruiken.⁶⁰

Net als Machiavelli na de terugkeer van de Medici's, werd Babur, na het verliezen van Samarkand in 1501 een banneling. Lang zonder troon bleef hij echter niet: na een decennium van vechten en vluchten veroverde hij voor zichzelf een nieuw rijk. Het welvarende Hindoestan, zo dacht Babur, zou een goede uitvalsbasis vormen voor het heroveren van zijn geboorterecht. Om deze geboortecclaim kracht bij te zetten schreef hij in 1526 in zijn moedertaal een autobiografie.⁶¹

Machiavelli droomde van een heerser die Italië zou redden van buitenlandse invloeden. Babur droomde ervan de Oezbeken te verjagen uit zijn land. Beiden zouden hun dromen niet gerealiseerd zien. De situatie waarin zij verkeerden toen ze de werken schreven, evenals de dromen die ze hadden voor hun thuisland, waren dus vergelijkbaar. Uit deel I kan daarentegen worden geconcludeerd dat de cultuur, en de maatschappelijke posities van Babur en Machiavelli drastisch verschilden. In dit deel zullen verschillende aspecten van de visies op heerschappij van Babur en Machiavelli worden beschreven aan de hand van *De Heerser* en *De Baburnama*. In hoofdstuk 3 zal de eerdergenoemde indeling van Black gebruikt worden om Machiavelli te analyseren. In hoofdstuk 4 zal de brief die Babur naar zijn zoon stuurt gebruikt worden als handvat.

⁵⁹ Babur, *The Baburnama*, 3.

⁶⁰ Ibidem, 8-11.

⁶¹ Dale, *The Garden of the Eight Paradises*, 5.

H.3. Een Goed Heerser

Zoals vermeld in de inleiding zal de analyse van Machiavelli gedaan worden aan de hand de indeling van Blacks indeling van *De Heerser*, te noemen: vormen van heerschappijen, het leger, deugden, adviseurs en het lot. Hierbij is gekozen om de thema's 'adviseurs' en 'het lot' apart te beschouwen, in plaats van ze onder het thema deugden te plaatsen, zoals Black heeft gedaan. Het thema deugden gaat namelijk over het handelen van een heerser, terwijl het kiezen van goed personeel ook gaat over het handelen van anderen.

3.1 De Heerschappijen

Te beginnen met heerschappijen. Binnen de vertaling van Frans van Doorn wordt dit begrip gebruikt als vervanging voor vorstendommen. Wanneer Machiavelli over heerschappij schrijft, bedoelt hij de verschillende manieren waarop een heerser aan grondgebied kan komen, niet de verschillende bestuursvormen die er zijn. Machiavelli beschrijft twee verschillende soorten alleenheerschappijen. Allereerst: de erfelijke vorm waarbij het gebied al een aantal generaties in handen is van één dynastie. Dit is de sterkste vorm van heerschappij, omdat de onderdanen gewend zijn aan de heerschappij van de familie van de heerser. Zij zullen de heerser uit de dynastie dus sneller trouw zijn. Een heerser binnen deze vorm heeft volgens Machiavelli weinig moeilijkheden. Machiavelli besteedde dan ook het minste aandacht aan deze vorm.⁶²

Ten tweede, de gemengde heerschappij. Met deze soort bedoelde Machiavelli een heerser die zijn heerschappij, die zich baseerde op de erfelijke vorm, uitbreidt met nieuwe gebieden. Hierbij zijn de uitdagingen van deze vorm vergelijkbaar met die van een nieuwe heerser, de laatste vorm. Bij deze vorm heeft de heerser in eerste instantie geen grondgebied en start hij zijn eigen dynastie.⁶³

Er zijn twee manieren waarop een heerser aan nieuw grondgebied kan komen: door samenloop van omstandigheden of door eigen capaciteiten. Bij de eerste is het makkelijk om aan de macht te komen en moeilijk deze te handhaven, bij de tweede is dit vice versa. Machiavelli noemt in het eerste geval Cesare Borgia wederom als voorbeeld. Hij kreeg macht door de positie van zijn vader, die de paus was. Hij had geen erfelijke claim op het

⁶² Machiavelli, *De Heerser*, 62-63.

⁶³ Ibidem, 55, 64.

gebied en had het ook niet met eigen troepen veroverd. Hierdoor kon hij de fundamenten van zijn regime pas leggen nadat hij de macht had verkregen. Vergelijkbaar met een gebouw, kan het fundament niet naderhand verstevigd worden zonder schade aan te brengen aan het gebouw. Hoe verstandig Cesare ook te werk ging, het werd hem onmogelijk gemaakt om een stabiel regime te stichten.⁶⁴

Als de heerser op eigen capaciteiten een regime heeft gesticht, krijgt hij het vooral moeilijk als zijn grondgebied andere talen, tradities en instellingen kent. Dit is problematischer als het om een gemengde heerschappij gaat. De heerser moet dan een rijk besturen dat zowel de eigen, als de vreemde cultuur behelst. Machiavelli stelt dat heersers die met eigen capaciteiten aan de macht komen in een vreemd gebied, vaak aan de macht komen door ontevredenheid van de lokale bevolking aangaande het huidige gezag. Deze mensen vragen de nieuwe heerser om hun leider af te zetten en zelf het gebied in handen te nemen.⁶⁵

Om ervoor te zorgen dat de heerser een stabiel regime creëert, raadt Machiavelli aan om in het nieuwe gebied te gaan wonen. Door dit te doen kan de heerser effectief toezicht houden op zijn nieuwe gebieden en eventuele wantoestanden direct aanpakken. Een andere oplossing zou zijn dat de heerser kolonies gaat stichten. Deze kolonies moeten rondom het nieuwe gebied gesticht worden en bevolkt zijn met mensen uit hetzelfde gebied als waar de nieuwe heerser vandaan komt. Zo zorgt de leider ervoor dat hij controle krijgt over belangrijke handelsroutes binnen zijn nieuwe gebied. Dit is volgens Machiavelli de beste manier om controle te krijgen over een nieuw gebied. Machiavelli stelt dat kolonies goedkoop zijn en dat er slechts een kleine groep mensen wordt benadeeld door het verlies van land.⁶⁶

Ten slotte dient de lokale elite die geholpen heeft bij het verkrijgen van het regime te worden afgezet. Deze mensen denken dat ze recht hebben op invloed en zijn daardoor snel ontevreden. Oude vijanden zijn daarentegen juist goed als adviseur. Zij zouden dankbaar zijn dat de nieuwe heerser ze rehabiliteert en zijn daardoor loyaal. De nieuwe heerser van Florence zou er daarom ook goed aan hebben gedaan Machiavelli in dienst te nemen, aldus Machiavelli.

⁶⁴ Ibidem, 88-89.

⁶⁵ Ibidem, 66-67.

⁶⁶ Ibidem, 68-69.

Hij baseert zijn theorieën op gedachtegoed van de Romeinen. Volgens Machiavelli waren zij bij het veroveren van nieuwe gebieden succesvol in het stichten van kolonies, het steunen van minderen en het vernederen van de elite; allemaal ideeën die Machiavelli gebruikt in zijn visie op heersers. In paragraaf 3.4 meer over de rol van adviseurs binnen een regime.⁶⁷

3.2 Het Leger

Ten tweede het leger: volgens Machiavelli was dit de voornaamste grondslag van macht. Hoewel hij stelt dat goede wetten ook fundamenteel zijn voor macht, is het hebben van een goed leger een voorwaarde voor het handhaven van wetten. Als er geen goed leger is, kunnen er geen goede wetten zijn. Omgekeerd, als er een goed leger is, zullen er vanzelf goede wetten komen.⁶⁸

Hij maakt vervolgens onderscheid tussen drie verschillende soorten van legers: huurtroepen, hulpstroepen en militie. Hulpstroepen en vooral huurtroepen waren volgens Machiavelli nutteloos en gevaarlijk. Hij zag de laatste als de oorzaak van de chaos in zijn tijd.⁶⁹ Het volgende citaat verwoordt Machiavelli's afkeer voor huurtroepen:

*Want ze zijn oneensgezind, eerezuchtig, ongedisciplineerd en onbetrouwbaar; ze gedragen zich overmoedig tegenover hun vrienden, en tegenover hun vijanden zijn ze lafhartig; ze kennen noch vrees voor God, noch trouw tegenover de mensen; zolang je ze maar niet aanvalt, lijdt je met hen geen nederlaag; in vreedstijd word je geplunderd door hén, in oorlogstijd door je vijanden. De reden van dit alles is dat ze door niets anders aangetrokken worden dan door een karige soldij.*⁷⁰

Zoals beschreven in hoofdstuk 1, is deze afkeer voor huurtroepen terug te leiden tot Machiavelli's tijd als secretaris van de Republiek van Florence. Hij beweert dat het

⁶⁷ Ibidem, 64, 69.

⁶⁸ Ibidem, 117.

⁶⁹ Ibidem, 118.

⁷⁰ Ibidem, 117-118.

huurleger van Florence de voornaamste reden was voor haar ondergang. De door Machiavelli opgezette Militie was te laat en te onervaren.⁷¹

Hulplegers zijn troepen van bevriende heersers. Het grootste gevaar van dit soort legers was volgens Machiavelli dat de heerser niet met eigen kracht de overwinning zou behalen.⁷² In het citaat hieronder verwoordt Machiavelli zijn visie op hulptroepen:

Wanneer je jezelf met alle geweld de kans op de overwinning wilt ontnemen, kun je dus het best gebruik maken van hulptroepen ... Want als je hulptroepen gebruikt, is de zaak al bij voorbaat voor je verkeken, omdat deze namelijk één compact blok vormen en volledig aan iemand anders gehoorzamen.⁷³

Het enige zinvolle leger is een militie, alleen die waren te vertrouwen. Met milities bedoelt Machiavelli burgers uit het gebied van de heerser die getraind worden door het regime. Hierbij hebben deze burgers een vorm van dienstplicht. Deze vorm van training zorgt volgens Machiavelli voor loyaliteit aan het regime. Ook zouden militie meer bereid zijn om hun eigen land te beschermen dan huur- of hulptroepen.

Volgens Machiavelli moet een goed leider daardoor op de eerste plaats bezig zijn met het ontwikkelen van zijn krijgskunst en de organisatie die daarmee samenging. Daarbij moet de heerser zich ook in vreedstijden bezighouden met zijn leger. Zijn geloof in de militie is Machiavelli's meest consequente standpunt. Zowel in *De verhandelingen van Livius* (1519) als in *De kunst van het oorlogvoeren* (1522) herhaalde Machiavelli deze gedachte.⁷⁴

Het leren van de kunst van het oorlogvoeren kan de heerser volgens Machiavelli op twee manieren doen. Te beginnen bij actie: de leider moet niet alleen zijn eigen troepen trainen en goed georganiseerd houden, maar moet hij ook zijn eigen lichaam en territorium kennen. Dit doet de heerser door te jagen. Hierdoor leert hij zowel alle ongemakken van zijn lichaam, als de geografie van zijn gebied kennen. Vooral dat laatste was voor Machiavelli van belang. Door zijn gebied te kennen, weet de heerser hoe hij met het terrein in zijn gebied om moet gaan en kan hij het beter verdedigen. Daarnaast zou hij

⁷¹ Ibidem, 120-121.

⁷² Ibidem, 125-126.

⁷³ Ibidem, 126.

⁷⁴ Ibidem, 132. En Niccolò Machiavelli, Vert. Christopher Lync, *Art of War* (Chicago, 2003) XIII-XIV.

beter worden in het navigeren gebieden in vijandelijk terrein. Machiavelli veronderstelt dat wanneer de heerser kennis heeft van bijvoorbeeld zijn eigen rivieren, hij ook meer kennis heeft van andere rivieren.⁷⁵

Daarnaast dient de heerser volgens Machiavelli zijn theoretische kennis over oorlogsvoering te ontwikkelen. Dit doet hij door verhalen uit het verleden – en hen die uitblonken in leiderschap – te bestuderen. Door te achterhalen wat deze mensen succesvol maakte, kan de heerser zelf ook succesvol worden door kwaliteiten van deze heersers over te nemen. Machiavelli noemt als voorbeeld dat Alexander de Grote Achilles navolgde, Caesar Alexander en Scipio Cyrus. Hij adviseert de heerser dus om *historia magistra vitae est* toe te passen. Het toepassen van deze geschiedfilosofie was gebruikelijk voor Machiavelli's tijd. Deze manier van denken maakt Machiavelli per definitie geen modernist.⁷⁶

3.3 Deugden

De hoofdstukken over deugden vormen de kern van *De Heerser*. Dit is geen verwonderlijk gegeven; binnen de middeleeuwse ethiek spelen deugden een centrale rol. Het concept deugden komt oorspronkelijk van Aristoteles. Hij stelt dat een mens deugden moet leren tijdens zijn opvoeding. Eenmaal geleerd, blijft een mens deugdelijk. De bekende kerkvader Augustinus legde de link tussen deugden, ondeugden en de zondige mens. Augustinus stelt dat deugden moeilijk te vergaren zijn, en snel verloren gaan door ondeugden en zondes. Ook kan deugdelijk gedrag ondeugden tegenhouden.⁷⁷ Machiavelli volgt in zijn visie op deugden de kerkvader, maar trekt een andere conclusie. Waar Augustinus beweert dat de mens deugdelijkheid moet nastreven om zijn zondigheid tegen te gaan, laat het citaat hieronder zien dat Machiavelli betoogt dat het nastreven van deugdelijkheid zinloos is omdat de mens zondig is:

Aangezien het mijn bedoeling is iets te schrijven dat nuttig is voor wie het begrijpt, vind ik het beter om me te houden aan de feitelijke werkelijkheid van de dingen

⁷⁵ Machiavelli, *De Heerser*, 132.

⁷⁶ Ibidem 134.

⁷⁷ István Pieter Bejczy, *Cardinal Virtues in the Middle Ages : A Study in Moral Thought from the Fourth to the Fourteenth Century* (Leiden 2011) 224-225.

*dan aan de gefingeerde voorstelling ervan... Want een man die zich altijd en overal goed betoont, gaat noodzakelijk te gronde te midden van zovelen die niet goed zijn. Daarom moet een heerser, wanneer hij zich wil handhaven, leren om niet goed te zijn. En dit vermogen dient hij wel of niet in praktijk te brengen al naargelang de omstandigheden hem daartoe dwingen.*⁷⁸

De zondige mens zorgt ervoor dat een heerser, of wie dan ook, er niet vanuit kan gaan dat als hij goed doet, andere mensen ook goed zullen doen. Sterker nog, als een heerser niet bereid is om soms slechte dingen te doen voor het grotere goed, dan zal hij volgens Machiavelli niets voor elkaar krijgen.⁷⁹

Machiavelli behandelt vervolgens van hoofdstuk 14 tot 18 de deugden *liberalità* (vrijgevigheid), *la pietà* (barmhartigheid/vroomheid) en *In che modo i Principi devono mantenere la parola data*⁸⁰ (samengevat in de deugd: eerlijkheid). Met het behandelen van deze drie deugden plaatst Machiavelli zich in de traditie van humanisten die schrijven over *prinsendeugden*. Zoals de naam doet vermoeden zijn dit deugden die van toepassing zijn op heerser. Waar Machiavelli afstand neemt van veel andere denkers, is door te stellen dat ondeugden vaak beter zijn dan deugden.⁸¹

Te beginnen met vrijgevigheid. Machiavelli stelt dat het goed is als de heerser als vrijgevig gezien wordt, maar het is uiteindelijk schadelijk om vrijgevigheid ook daadwerkelijk op een dusdanige manier te beoefenen dat de leider er bekendheid mee zou krijgen. Als een heerser namelijk vanaf het begin van zijn regime vrijgevig is en die deugd wilt behouden, dan is hij verplicht om op alle mogelijke manieren pracht en praal tentoon te stellen. Hierdoor zal de heerser uiteindelijk geldproblemen krijgen en moet hij of bezuinigen op belangrijke zaken zoals het leger, of moet hij de belastingdruk verhogen waardoor zijn volk hem gaat zien als gierig.⁸²

Om een goed heerser te zijn, moet hij er vrede mee hebben dat hij aan het begin van zijn regime als gierig wordt gezien. Door zuinig te zijn met zijn inkomsten en alleen

⁷⁸ Machiavelli, *De Heerser*, 135.

⁷⁹ Ibidem, 135.

⁸⁰ Vertaling Van Dooren: 'In Hoeverre personen die macht uitoefenen hun woord moeten houden'. Zie: Machiavelli, *De Heerser*, 145.

⁸¹ Black, *Machiavelli*, 104-105. Voor de recente historiografie betreffende prinsendeugden zie: I.P. Bejczy en C.J. Nederman (ed.), *Princely Virtues in the Middle Ages: 1200-1500* (Turnhout 2007).

⁸² Machiavelli, *De Heerser*, 137.

geld uit te geven aan dingen die belangrijk zijn, zoals het leger, hoeft de heerser minder belasting te heffen. Daardoor zal het volk hem uiteindelijk alsnog als vrijgevig beschouwen.⁸³

Heersers die de macht willen veroveren moeten wel vrijgevig zijn naar hun soldaten. Zij moeten het bezit dat zij vergaren middels plunderen, roven en brandschatten rijkelijk delen met hun soldaten. Doen ze dit niet, dan zouden de soldaten niet loyaal zijn. Machiavelli achtte het hierbij belangrijk dat de heerser geen eigen bezit zou weggeven, want in dat geval zouden zich dezelfde gevaren voordoen als bij de eerder beschreven vrijgevigheid.⁸⁴

Ook barmhartigheid stelt Machiavelli ter discussie. Barmhartigheid betekende in de tijd van Machiavelli mededogen en vergevingsgezindheid. Volgens Machiavelli moet een heerser ernaar streven om zo barmhartig mogelijk te zijn, maar moet niet bang zijn om soms wreed te lijken. Zo kan hij op de langere termijn rust en orde behouden in zijn regime. Ook in dit geval noemt Machiavelli het voorbeeld van Cesare Borgia. Hij zou door middel van wreedheid orde op zaken hebben gesteld in de Romagna. De Florentijnen zouden echter te soft hebben opgetreden toen ze Pisa veroverden. Daardoor ontstond er onrust in de stad en ging zij uiteindelijk ten onder.

Machiavelli waarschuwt dat de heerser niet roekeloos wreed moet zijn. Te veel wreedheid zou hem gehaat kunnen maken, te weinig zou hem zwak maken. Machiavelli stelt dat als de heerser moet kiezen tussen gevreesd of bemind worden. Het is veiliger om gevreesd te worden, want zo stelt Machiavelli, mensen zijn zo 'ondankbaar, wispelturig en huichelachtig ..., dat ze wegvlugten voor gevaar en belust zijn op geldelijk gewin.'⁸⁵ Als de heerser bemind wordt, zou het volk hem alsnog verraden als het hen uitkomt. Als de heerser gevreesd wordt, zal het volk bang zijn om de heerser te verraden. In het geval dat de macht van een heerser enkel berust op zijn leger - zoals bij Babur het geval is - dan hoeft hij geen rekening te houden met het volk en kan hij zo roekeloos zijn als hij maar wil.⁸⁶

⁸³ Ibidem, 138.

⁸⁴ Ibidem, 139.

⁸⁵ Ibidem, 141.

⁸⁶ Ibidem, 140-142.

Ten derde beschrijft Machiavelli eerlijkheid. Hoewel Machiavelli het prijswaardig vindt als een leider zich aan zijn woord houdt, hebben leiders die sluw waren en logen volgens Machiavelli grootse dingen voor elkaar gekregen. Machiavelli trekt hierbij lessen uit het dierenrijk. Niet alleen moet de heerser een leeuw zijn die kracht uitstraalt, hij moet ook een vos zijn die doorheeft welke valstrikken op de loer liggen en hoe hijzelf andere in de val kan leiden. Net als een vos moet een heerser valstrikken kunnen plannen om zo controle te houden over zijn regime.⁸⁷

Ten slotte vindt Machiavelli het niet belangrijk dat de heerser de gebruikelijke deugden uit zijn tijd nastreeft. Wel vindt hij het belangrijk dat de leider de schijn van goedheid uitstraalt. Hij stelt dat 'Iedereen ziet wat je schijnt, weinigen voelen wat je bent. En die weinigen durven zich niet te verzetten tegen de meerderheid.'⁸⁸ De heerser moet er daarbij op letten dat hij niet gehaat wordt. Een gehate leider moet bang zijn voor een opstandig volk. De kans dat de leider gehaat ging worden was het grootst als hij aan de bezittingen van zijn onderdanen zou komen. De dood van een vader zou vergeven kunnen worden, het verlies van een familieboerderij niet. Machiavelli stelt hierbij een kanttekening: als er gekozen moet worden tussen de wreedheid en hebzucht van soldaten en het belang van de burgers, de heerser altijd de soldaten moest steunen.⁸⁹

3.4 Adviseurs

Ten vierde adviseurs: een regime bestaat volgens Machiavelli niet uit alleen de heerser; het is van belang dat een heerser weet hoe hij aan adviseurs komt. Machiavelli beschrijft zowel hoe een leider aan goede adviseurs kan komen, als hoe hij ervoor kan zorgen dat hij geen nutteloze vleiers als in zijn hof krijgt.⁹⁰

Te beginnen met het eerste. Machiavelli stelt dat goede adviseurs ervoor zorgen dat de heerser meer aanzien krijgt. Een goed heerser zou immers goede adviseurs hebben. Om een goed adviseur te zijn, moet hij een vorm van intelligentie hebben. Daarnaast moet de adviseur te vertrouwen zijn. Hij moet iemand zijn die uit zichzelf tot inzichten kan komen, dan wel iemand die het inzicht van een ander begrijpt. Adviseurs die geen eigen inzichten

⁸⁷ Ibidem, 146.

⁸⁸ Ibidem, 147.

⁸⁹ Ibidem, 149-159.

⁹⁰ Ibidem, 176.

hebben, noch de inzichten van andere snappen, zijn nutteloos. Om erachter te komen of een adviseur te vertrouwen is moet de heerser nagaan of de adviseur aan het belang van de heerser denkt, of alleen maar aan zijn eigen belang. Een adviseur moet namelijk altijd de belangen van zijn heerser boven zijn eigen belangen stellen. Om dit voor elkaar te krijgen moet de heerser zijn adviseurs compleet afhankelijk van hem te maken door ze te overladen met rijkdom, bestuursfuncties en ereambten.⁹¹

Machiavelli zag het grote aantal vleiers in hoven als een ziekte. Deze mensen waren vaak dom en konden de heerser geen goed advies geven. Voor een heerser was het moeilijk zich tegen vleiers te wapenen. De enige manier om vleiers tegen te gaan was om adviseurs duidelijk te maken dat ze eerlijk mochten zijn, maar wanneer adviseurs te eerlijk tegen de heerser zouden zijn, zou hij respect verliezen. De heerser moest daarom een middenweg bewandelen door een kleine groep adviseurs het recht te geven eerlijk te zijn en dan alleen over de onderwerpen waar ze verstand van hadden. ⁹²

Om dit op te lossen stelt Machiavelli dat de heerser altijd zelf om advies moet vragen aan zijn adviseurs. Ongevraagd advies zou de positie van de heerser te veel aantasten. Wel moet hij vaak en uitgebreid om advies vragen. Als een heerser dat advies opvolgde, was hij ervan verzekerd een verstandig man te zijn.⁹³

3.5 Het Lot

Ten slotte, het lot: Machiavelli stelt dat ongeveer de helft van het succes van de heerser afhankelijk was van het door God bestuurde lot. Zij zou zich gedragen als een woeste oncontroleerbare rivier. Het ene moment vernietigt het hele gebied, het andere moment zorgt het voor vruchtbare grond waar landbouw op bedreven kan worden. Mensen zijn bang voor woeste rivieren zonder er iets tegen te doen. Dit terwijl mensen ook dammen kunnen bouwen om de rivier minder schadelijk te maken. Zo is het ook met het lot. Als een heerser geluk heeft moet hij er gebruik van maken en als hij ongeluk heeft moet hij zich voorbereiden op het moment dat hij weer geluk kan krijgen. Om dit lot af te dwingen kon de heerser het beste actief en agressief zijn doelen nastreven. In Machiavelli's

⁹¹ Ibidem, 174, 175.

⁹² Ibidem, 176.

⁹³ Ibidem, 177.

beschrijving van het lot baseert hij zich volgens historicus Black op Cicero. Die zou gesteld hebben dat Fortuna de kant van de dappere kiest.⁹⁴ In het citaat hieronder wordt deze houding door Machiavelli beschreven:

*omdat Fortuna een vrouw is, kan men beter doortastend dan voorzichtig kan zijn. En wanneer men haar eronder wil houden, is het noodzakelijk haar te lijf te gaan en af te ranselen. Het blijkt namelijk dat zij zich eerder laat bedwingen door iemand die hardhandig optreedt dan door iemand die met zachtheid te werk gaat.*⁹⁵

⁹⁴ Ibidem, 182-183. En Black, *Machiavelli*, 109.

⁹⁵ Machiavelli, *De Heerser*, 185-186.

H.4 De Heerschappij van Babur

Op 27 november 1528 schreef Babur een brief aan zijn oudste zoon Humayun. In deze brief draagt Babur zijn zoon op om Kabul en Samarkand terug te veroveren. Daarbij geeft de inmiddels ervaren Babur advies aan zijn zoon over hoe hij zich als heerser moet gedragen. Deze brief is de enige passage in de Baburnama waarin Babur expliciet beschrijft hoe een goed heerser zich dient te gedragen. Dit gegeven maakt de brief een belangrijke hoeksteen voor een analyse van Baburs visie op heerschappij.

Het advies dat Babur zijn zoon geeft op het gebied van leiderschap kan onderverdeeld worden in drie thema's: omgang met *begs*, kwaliteiten van een koning en God. Naast de brief zal de analyse van dit hoofdstuk ook gebaseerd worden op beschrijvingen van de regimes van Samarkand en Hindoestan. Belangrijke passages waarin deze onderdelen aan bod komen zijn Baburs beschrijvingen van de gebieden en personen die hij bezoekt. Hierin beschrijft hij naast de bevolking en de omgeving ook hoe hij het land bestuurt. Baburs regimes in Samarkand en Hindoestan zullen gebruikt worden om te analyseren of Babur zich aan zijn eigen advies houdt. Uiteindelijk zal in dit hoofdstuk aan de hand van de bovengenoemde drie thema's een beschrijving en analyse gegeven worden van Baburs visie op Heerschappij. Hierbij moet worden opgemerkt dat de drie te behandelen thema's onderling verbonden zijn

4.1 Begs

In hoofdstuk 2 is beschreven hoe *begs* een fundamentele rol vervulden binnen zowel het hof als het leger van een Timoeriden prins. De Turkse krijgsheren waren commandanten van het leger, adviseurs. Ze bestuurden grote delen van het land in naam van de heerser. Deze belangrijke functie gold vooral binnen het regime van Babur. Hij had als doel het Timoeridenrijk terug te veroveren. Daarom heeft Babur nooit de moeite genomen om een functionerende overheidsbureaucratie op te zetten in Hindoestan. Babur zag het gebied enkel als een plunderschat waarmee hij zijn thuis mee kon heroveren. Het is daarom niet verwonderlijk dat Babur zijn zoon adviseert om naar deze mensen te luisteren:

You are going on a great mission. Consult the experienced begs for strategy and tactics and do what they say Don't leave the decision to your brother and your

*begs, but invite them in twice a day, consult with them on whatever has come up, and make your decisions with the agreement of these supporters of yours.*⁹⁶

Het bovenstaande advies lijkt Babur zelf ook op te volgen. Hij lijkt zich er zowel bij de verovering van Hindoestan als bij die van Samarkand van bewust dat zijn macht vrijwel exclusief gebaseerd is op de loyaliteit van zijn krijgsheren. Over de eerste verovering van Samarkand in 1497 schrijft Babur dat hij, direct nadat hij de stad onder controle had, in overleg ging met zijn *begs*. Babur vond het van belang dat de krijgsheren de landen en plunderschatten zouden krijgen die hen toebehoorden.⁹⁷ Het verlies van Samarkand schrijft Babur toe aan de desertie van een deel van zijn *begs*. Die zouden niet tevreden zijn met de roofschatten:

*The booty the army had taken came to an end.... We were in no position to give them anything Thinking of their homes, they began to desert one by one and two by two.*⁹⁸

Wanneer Babur Hindoestan heeft veroverd in 1526, beschrijft hij wederom dat het tevreden houden van zijn troepen een prioriteit voor hem is. Wanneer het lente wordt in Hindoestan en het onaangenaam benauwd wordt voor de troepen van Babur, dreigen ze wederom te deserteren. Om dit tegen te gaan, predikt Babur in een speech openlijk zijn afhankelijkheid van zijn *begs*:

*Realizing this trepidation in the men, we summoned all the begs for council. I said, "Rule and conquest do not come about without tools and implementation. Kingship and princehood are not possible without liege men and domains..."*⁹⁹

Ten slotte schrijft Babur in de brief naar Humayun dat hij bereid is om de kosten van oorlogvoeren te vergoeden voor Humayun en zijn andere zoon. Hieruit kan worden opgemaakt dat Babur niet alleen rekening moet houden met de loyaliteit van zijn *begs*.

⁹⁶ Babur, *The Baburnama* 423.

⁹⁷ Ibidem, 63.

⁹⁸ Ibidem, 63.

⁹⁹ Ibidem, 358.

Net als bij zijn *begs* moet Babur ook de loyaliteit van zijn eigen kinderen in stand houden met de belofte van geld.¹⁰⁰

Kortom: Babur en Humayun zijn afhankelijk van *begs* voor het behouden van hun macht. De loyaliteit van krijgsheren moet continu gekocht worden met plunderschatten en grond. Het is daarom niet verrassend dat Babur zijn zoon adviseert om zijn *begs* te consulteren.

4.2 Kwaliteiten van een koning

In de brief naar zijn zoon verwijst Babur expliciet naar drie deugden die een heerser moet hebben, te noemen: zelfbedwang, een proactieve houding en kameraadschap. Te beginnen met zelfbeheersing. Humayun moet van Babur goed op zijn broertje letten. Babur schrijft:

*Conduct yourself well with your younger brother. Elder brothers need to have restraint. It is my hope that you will get along well with him, for he has grown up to be a religiously observant and fine young man. Let him also display no deficiency in homage and respect for you.*¹⁰¹

Belangrijk is dat Babur zijn zoon ook opdraagt respect van zijn broertje bij te dwingen. Met zelfbedwang bedoelt Babur dus geen passiviteit. Of hij ook zelfbedwang had, is niet duidelijk. Babur lijkt in zijn handelen vaak juist impulsief te zijn. Tijdens zijn eerste verovering van de Samarkand plunderde hij de stad niet. Dit lijkt een voorbeeld te zijn van zelfbedwang. Hij had immers, ten koste van de stad, kortetermijnwinst kunnen behalen door plundering.

Ook oordeelt Babur hard over zijn rivaal voor de troon van Samarkand Sultan Mahmud Mirza. De Sultan zou zichzelf niet in de hand hebben en zich te vaak laten leiden door ondeugden. Babur ziet dit soort gedrag als de ondergang van Mahmud en diens zoons. Hieronder staan twee citaten. In de eerste beschrijft Babur het karakter van de sultan en in de tweede legt hij een verband tussen Mahmuds ondeugden en Mahmuds verlies van de stad:

¹⁰⁰ Ibidem, 423.

¹⁰¹ Ibidem, 423.

He was addicted to vice and debauchery. He drank wine continually. He kept a lot of catamites¹⁰², and in his realm wherever there was a comely, beardless youth, he did everything he could to turn him into a catamite. He turned his begs' sons and his sons begs and kukaldashes¹⁰³ into catamites - he even demanded this service of his own kukaldashes' sons. During his time this shameful vice was so widespread that there was no one at all who did not have catamites. To keep them was considered a virtue, and not to keep them a fault. His sons all died young of shameful immoderation and debauchery.¹⁰⁴

He was by nature inclined to tyranny and viciousness ... As a consequence of tyranny and vice, he ruled Samarkand no more than five months.¹⁰⁵

Hier staat tegenover dat Baburs tweede verovering van Samarkand in 1501 gehaast en ondoordacht was Met 200 man veroverde hij de stad zonder dat hij met deze soldaten de stad kon bezetten. Door deze ondoordachte handeling werd hij gedwongen om na enkele maanden te stad weer te ontvluchten.¹⁰⁶ In *De Baburnama* verwoordt Babur de tweede verovering van Samarkand als een van de grootste uit de recente geschiedenis. Na deze beschrijving stelt Babur:

What I have said is all fact. I do not intend to aggrandize myself with what I have written. What I have written is the truth.¹⁰⁷

Eveneens drinkt en feest Babur regelmatig, iets wat geen zelfbedwang uitstraalt. Het drinken geeft Babur pas twee jaar voor zijn dood op. In een gedicht schrijft Babur over zijn onthouding:

*I am distraught to have given up wine.
I do not know what to do, and I am perplexed.
Everybody regrets drinking and then takes the oath,
But I have taken the oath and now regret it.¹⁰⁸*

¹⁰² Catamite: Een jongeman in dienst van een oudere man. Vaak is de relatie tussen deze twee ook seksueel van aard.

¹⁰³ Kukaldash: dit woord betekent 'melkbroer/zus' Binnen Turks-Iraanse cultuur waren kinderen met dezelfde voedvrouw verbonden als melkbroers of melkzussen. Deze kinderen mochten niet met elkaar trouwen.

¹⁰⁴ Ibidem, 30-31.

¹⁰⁵ Ibidem, 28.

¹⁰⁶ Ibidem, 100-101.

¹⁰⁷ Ibidem, 101.

¹⁰⁸ Ibidem, 436.

Hieruit kan worden afgeleid dat Babur het in zijn geschriften wil laten lijken alsof hij meer zelfbeheersing heeft dan daadwerkelijk het geval is. In de beschrijving van rivaliserende heersers zet Babur de oncontroleerbaarheid van deze tegenstanders juist aan waardoor Babur als een heerser met zelfbeheersing uit de verf komt.

Ten tweede dient een koning volgens Babur niet inactief te zijn. Hij schrijft naar zijn zoon:

God willing, this is your time to risk your life and wield your sword. Do not fail to make the most of an opportunity that presents itself. Indolence and luxury do not suit kingship. Conquest tolerates not inaction; the world is his who hastens most. When one is master one may rest from everything-except being king.¹⁰⁹

Deze deugd moet vooral gezien worden in het licht van militaire activiteit. In hoofdstuk 2 is beschreven dat religie voor Babur een onderbouwing is om actief leiderschap na te streven. Als Babur zelf van één kwaliteit getuigt, dan is het wel een actieve agressieve houding. Vanaf het moment dat hij gouverneur van Fergana werd, is hij tot zijn dood in 1530 constant bezig geweest met oorlog voeren, plunderen en veroveren. Zijn achtergrond als Timoeriden prins maakt deze drang tot actie weinig verwonderlijk. Hij was immers in een permanente competitie met een pluraliteit van andere heersers die allen vochten voor dezelfde gebieden. Zelfs binnen deze cultuur van constante strijd is Babur relatief gezien proactief. Zijn pogingen, om in de laatste jaren van zijn leven de gebieden van het voormalige Timoeridenrijk terug te veroveren, zijn hier misschien wel het beste voorbeeld van. Babur was in die tijd immers een gevestigd heerser in Hindoestan. Deze strijdlust maakt duidelijk dat hij een proactief heerser was.¹¹⁰

Hij lijkt actief leiderschap echter niet genoeg te vinden. In de beschrijving van zijn vader Umar Shaykh Mirza stelt Babur het volgende:

He was brave and valiant. Twice he performed more courageously than any of his warriors in wielding the sword. Once was at the gate of Akhsi, and another was at the gate of Shahruckhiyya. He was a middling shot. He packed quite a

¹⁰⁹ Ibidem, 423.

¹¹⁰ Enkele voorbeelden van Baburs drang tot veroveren zijn: de twee veroveringen van Samarkand, de verovering van Kabul, de verovering van Hindoestan en zijn pogingen Kabul weer terug te veroveren aan het einde van zijn leven. Zie respectievelijk: Babur, *The Baburnama*, 46-54, 98-100, 144-145, 326-327, 423.

*punch, however, and no one was ever hit by him who did not bite the dust. On account of his urge to expand his territory he turned many a truce into battle and many a friend into a foe.*¹¹¹

Hieruit kan worden opgemaakt dat de actieve agressieve houding van Umar volgens Babur veel vijanden heeft gecreëerd, hoewel Babur zijn vaders moed prijswaardig vond. Volgens Babur verloor Umar richting het einde van zijn leven een groot deel van zijn territorium door dit roekeloze gedrag.¹¹²

Ten derde dient een koning volgens Babur niet alleen te zijn. Timoeriden heersers zijn afhankelijk van hun krijgsheren. Kameraadschap lijkt daarom een logische deugd voor Babur om aan te prijzen. Humayun zou het belang van deze deugd niet inzien. Hierover spreekt Babur in de brief zijn zorgen uit.

*In your letters you keep talking about being alone. Solitude is a flaw in kingship, as has been said, "If you are fettered, resign yourself; but if you are a lone rider, your reins are free." There is no bondage like the bondage of kingship. In kingship it is improper to seek solitude.*¹¹³

Dit advies komt overeen met Baburs advies over *begs*. In paragraaf 4.1 is beschreven dat Babur regelmatig zijn *begs* consulteerde. Naast formeel overleg organiseerde Babur echter ook feesten samen met zijn belangrijke onderdanen. De feesten die worden beschreven in *De Baburnama* kunnen in drie categorieën worden opgedeeld: familiefeesten, zoals bij een geboorte of trouwerij; religieuze feesten; en overwinningsfeesten. Wat opvalt bij Baburs beschrijvingen van deze feesten is dat belangrijke *begs* altijd aanwezig zijn en dat er cadeaus gegeven worden. Dit suggereert dat ook bij feesten hiërarchische structuren worden bevestigd.¹¹⁴

Een goed voorbeeld van hoe Babur feesten gebruikt om zijn *begs* aan zich te binden, is het overwinningsfeest na de verovering van Hindoestan. Babur beschrijft hoe hij zijn onderdanen, waaronder zijn zoon, beloont:

¹¹¹ Ibidem, 10.

¹¹² Ibidem, 10-11.

¹¹³ Ibidem, 423.

¹¹⁴ Ibidem, 260, 359.

Several days after the Shawwal festival¹¹⁵ a great party was held in the domed portico with stone columns in the middle of Sultan Ibrahim' s harem. Humayun was given a charqab, a girth sword, and a horse with a gold saddle. Chün Temür Sultan, Mahdi Khwaja, and Muhammad-Sultan Mirza were also given charqabs, girth swords, and girth daggers. The other begs and warriors were given girth swords and girth daggers and robes of honor¹¹⁶

Kortom: Babur ziet samenwerkingsgezindheid als een kwaliteit die een heerser moet hebben om zijn regime te handhaven. De samenwerking met *begs*, als beschreven in paragraaf 4.1, is hier een praktische uitwerking van.

4.3 God

In hoofdstuk 2 is beschreven dat Baburs denken voor een groot deel gefundeerd is in zijn Soefi geloof. Daarbinnen werd Babur geïnspireerd door de profeet Mohammed en de *Ghazi* koningen die elk de islam hebben uitgebreid door middel van geweld. Babur zag de steun van God als een voorwaarde voor een succesvolle heerschappij.

Deze visie is ook terug te zien in de brief naar Humayun. Anders dan bij de thema's die behandeld zijn in paragraaf 4.1 en 4.2 geeft Babur zijn zoon echter geen expliciet advies over hoe hij met God moet omgaan. Wel wordt God regelmatig genoemd in de brief als de entiteit die ervoor moet zorgen dat Humayun succesvol gaat zijn. Formuleringen als 'Through God's grace', 'God willing' en 'by God's grace and favor'¹¹⁷ komen in vrijwel elke alinea van de brief terug. Op het eerste gezicht kunnen deze formuleringen afgedaan worden als stijlfiguren. Ook is in hoofdstuk 2 beschreven dat het geweld vaak wordt overdreven in geschriften van moslimheersers.

Desalniettemin lijkt God binnen het denken van Babur meer te zijn dan enkel een retorisch instrument. De macht die Babur God toeschrijft, komt naar voren in een vers dat hij schrijft nadat hij in een veldslag in Hindoestan ontsnapt aan de dood:

If the sword of the world moves from its place, it will not sever a vein unless God wills it.¹¹⁸

¹¹⁵ Het Swawwal festival refereert naar het feest aan het einde van de Ramadan.

¹¹⁶ Ibidem, 359.

¹¹⁷ Ibidem, 423.

¹¹⁸ Ibidem, 448.

Ook wanneer Babur in De *Baburnama* heersers beschrijft, wordt het karakter van de heerser voor een groot deel beoordeeld aan de hand van hoe religieus ze zijn. Dit is onder andere te lezen in de tegenstelling die Babur weergeeft tussen zijn vader Umar Shaykh Mirza en Muhammad-Husayn Mirza. Hieronder twee citaten over respectievelijk zijn vader en Muhammad-Husayn.

His character: He was Hanafi¹¹⁹ by sect orthodox of belief. He never neglected the five prayer times. Throughout his lifetime he always made up missed prayers and often recited the Koran ... His sense of justice was great.¹²⁰

Muhammad-Husayn Mirza Later he became a dyed-in-the-wool Shiite. Although his father and brothers were all Sunni, he died astray in that heresy in Astarabad. He is said to have been brave and heroic, but no deed of his is so outstanding as to be worthy of writing about.¹²¹

Umar Shaykh is volgens Babur een goed een eerzaam heerser, want hij heeft het goede geloof. Muhammad-Husayn is een onbelangrijk heerser, want hij heeft het foute geloof.

Naast de religie van heersers, is voor Babur ook de religie van de inwoners van door hem geregeerde gebieden van belang. Dit is duidelijk te zien aan het verschil tussen de beschrijvingen die Babur geeft van de inwoners van Samarkand en inwoners van Hindoestan. Over Samarkand schrijft hij: 'Few cities in the civilized world are as pleasant as Samarkand.'¹²² De mensen roemt hij om hun orthodoxe Soennitisch geloof. De stad zou volgens Babur door de eeuwen heen veel leiders binnen de Islam hebben voortgebracht.¹²³

Waar Babur lovend is over Samarkand, is hij niet te spreken over de Hindoestanen. In het onderstaande citaat beschrijft Babur Hindoestan:

Most of the people in Hindustan are infidels, whom the people of India call Hindu. Most Hindus believe in reincarnation. Tax collectors, artisans, and craftsmen are all Hindus. In our country the people who move about the countryside have clan

¹¹⁹ Hanifi is een van de vier soennitische stromingen binnen de islam en was ten tijde van Babur vooral populair in Centraal Azië.

¹²⁰ Ibidem, 9.

¹²¹ Ibidem, 198.

¹²² Ibidem, 55.

¹²³ Ibidem, 55.

names, but in India even those who dwell in towns and villages have clan names. Every craft and trade is passed down from father to son.

Hindustan is a place of little charm. There is no beauty in its people, no graceful social intercourse, no poetic talent or understanding, no etiquette, nobility, or manliness. The arts and crafts have no harmony or symmetry. There are no good horses, meat, grapes, melons, or other fruit. There is no ice, cold water, good food or bread in the markets. There are no baths and no madrasas [Koran school] ... The peasantry and common people parade around stark naked with something like a loincloth tied around themselves and hanging down their navels.¹²⁴

Geloof is voor Babur dus meer dan alleen een fundament voor zijn visie op leiderschap. De religie van zijn onderdanen heeft een grote invloed op wat hij van het gebied zelf vindt. Daarbij is het opvallend dat Babur de vreemde religie van zijn nieuwe gebied, evenals de problemen die daaruit voortkomen, vooral beschrijft vanuit zijn rol als leider. Babur lijkt zich meer zorgen te maken over de barbaarsheid van zijn ongelovige onderdanen dan over de mate waarin zijn onderdanen hem accepteerden.

Voortbouwend op hoofdstuk 2 kan uit deze paragraaf worden geconcludeerd dat God en zijn profeten voor Babur niet enkel inspiratie zijn voor veroveringen, maar dat geloof ook centraal is voor Baburs oordeel over heersers en inwoners; een goed heerser diende de juiste stroming binnen de Islam te volgen.

¹²⁴ Ibidem, 352, 353.

Conclusie

Deze scriptie probeert om aan de hand van een analyse van *De Heerser* en *De Baburnama*, een nieuw inzicht te krijgen in de manier waarop historische context leiderschapvisie kan beïnvloeden. De centrale vraag is: welke visies op leiderschap hadden Machiavelli en Babur, als beschreven in *De Heerser* en *De Baburnama*? In deel I zijn de historische achtergronden van Babur en Machiavelli behandeld; in deel II zijn *De Heerser* en *De Baburnama* geanalyseerd. Deze analyse verschaftte een breed beeld van Machiavelli- en Baburs visies op leiderschap. In dit laatste deel van de scriptie zal eerst beschreven worden welke achterliggende gedachten hierbinnen centraal stonden. Vervolgens zullen de visies van Babur en Machiavelli met elkaar vergeleken worden. Van daaruit wordt geconcludeerd hoe de analyse van deze scriptie kan bijdragen aan de historiografie van leiderschapvisies in de vroegmoderne tijd. Tot slot zullen er suggesties gegeven worden voor vervolgonderzoek.

Leiderschapvisies

Binnen de analyse van hoofdstuk 3 vallen twee aspecten op die consequent terugkomen in Machiavelli's onderbouwing van zijn visie op leiderschap: Machiavelli's negatieve mensbeeld en de overtuiging dat heersers actief hun doelen moeten nastreven.

Allereerst Machiavelli's negatieve mensbeeld: deze visie komt voornamelijk terug in de thema's heerschappijen, het leger, deugden en adviseurs. Bij het thema Heerschappijen stelt Machiavelli dat heersers zich moeten vestigen in veroverde gebieden met een andere cultuur. Daar moet de lokale elite, die geholpen heeft bij de verovering, worden afgezet. Wanneer deze elite enige macht behoudt, bestaat de kans dat zij de nieuwe heerser weer afzetten. Deze redenering toont Machiavelli's negatieve mensbeeld. Ook bij het leger redeneert Machiavelli vanuit deze houding. Machiavelli stelt immers dat troepen, die door anderen getraind zijn, de heerser zullen verraden. Machiavelli's negatieve mensbeeld komt het meest naar voren in het thema deugden. Hier stelt Machiavelli dat een heerser geen deugdelijkheid moet nastreven, omdat zijn onderdanen dat ook niet doen. Heersers die deugdelijkheid nastreven, gaan volgens Machiavelli ten onder aan de ondeugd van hun onderdanen. De schijn van deugdzaamheid hooghouden is volgens Machiavelli voldoende voor een heerser. De ondeugdzame mens is volgens hem niet in

staat om het verschil te zien. Ten slotte stelt Machiavelli dat adviseurs de neiging hebben om te vleien en te liegen tegen de heerser. Adviseurs zouden volgens Machiavelli vaak alleen bezig zijn met hun eigen gewin; adviseurs zijn, net als andere onderdanen, ondeugdzaam. De heerser moet adviseurs volgens Machiavelli overladen met cadeaus en functies om ze loyaal te houden.

Ten tweede komt proactiviteit terug als een vereiste kwaliteit voor goed leiderschap in alle vijf thema's die in hoofdstuk 3 zijn behandeld. Aangaande heerschappij stelt Machiavelli dat een heerser altijd op eigen kracht zijn land moet vergaren. Alleen dan is de heerser in staat om de fundamenten van zijn regime te leggen. Als een heerser door een ander of geluk aan de macht komt, zal hij nooit een stabiel regime bewerkstelligen. Ook is het leger van de heerser alleen goed als hij het met eigen kracht opgezet heeft. Om dit leger succesvol te leiden, moet een heerser volgens Machiavelli de kunst van het oorlogvoeren leren. De heerser moet volgens Machiavelli regelmatig jagen om zo zijn omgeving te leren kennen. Ook moet hij de lessen leren van succesvolle heersers om zelf succesvol te zijn. In relatie tot deugden adviseert Machiavelli de heerser om niet blindelings volgens de deugden te handelen. In plaats daarvan zou de heerser actief moeten afwegen wanneer deugdzaamheid zijn regime ondersteunt. Wat betreft adviseurs stelt Machiavelli dat heersers zich kritisch moeten opstellen ten opzichte van hun welgezinden. Ten slotte, het Lot: Machiavelli stelt dat Fortuna aan de kant staat van heersers die actief en agressief hun doelen nastreven. Hierin is het belang, dat Machiavelli aan proactiviteit hecht, het meest expliciet.

Machiavelli's negatieve mensbeeld en het gewicht dat hij legt in ondernemend leiderschap vallen te verklaren vanuit de mate waarin het christendom Machiavelli's gedachtegoed beïnvloedde. Vooral verhalen uit het Oude Testament waren belangrijke inspiratiebronnen voor Machiavelli. Met name verhalen van profeten uit het Oude Testament waren een inspiratie voor zijn visie. Binnen deze verhalen is de mens zondig en moeten profeten op eigen kracht Goddelijke missies volbrengen. Naast zijn geloof wordt Machiavelli's denken ook gevormd door zijn humanistische scholing en zijn tijd als secretaris voor de republiek van Florence.

Uit de analyse van Babur in hoofdstuk 4 en de historische achtergrond in hoofdstuk 2 kan geconcludeerd worden dat drie fundamenteën een groot deel van Baburs visie op leiderschap bepalen: God, actie en samenwerking.

Te beginnen bij de eerste: de islam vormt voor Babur een kader van waaruit hij de wereld ziet. Dit blijkt uit Baburs oordelen over andere heersers en volkeren; in zijn successen en nederlagen; en zijn doelen als heerser. Baburs beschrijft zijn orthodoxe vader als iemand met een groot gevoel voor rechtvaardigheid. Een concurrerende heerser, die sjiïet wordt, zou daarentegen nooit iets heldhaftigs gedaan krijgen. Deze trend is ook terug te zien in Baburs beschrijvingen van de volkeren van Samarkand en Hindoestan. Mensen uit Samarkand zijn vrome moslims. Babur beschrijft ze als geciviliseerde en fijne mensen. Dit staat in schril contrast tot Baburs beschrijving van Hindoestanen. Deze ongelovigen hebben geen cultuur, etiquette of mannelijkheid. Daarnaast is Gods hand, volgens Babur, in iedere gebeurtenis aanwezig. Wanneer Babur een veldslag wint of overleeft, is dat dankzij God. Als hij verliest, heeft God het niet gewild. Vergelijkbaar met Machiavelli's interpretatie van christelijke profeten, toets Babur zichzelf aan moslimveroveraars uit het verleden. De profeet Mohammed en de *Ghazi's* vormen voor Babur een religieuze legitimatie om Hindoestan te veroveren. Deze *Ghazi's* in het bijzonder vormen een stimulans om een daadkrachtige heerser te zijn.

Ten tweede, actie: voortbouwend op het bovenstaande is een actieve houding, naast religie, gefundeerd in de cultuur waarin Babur opgroeit. In hoofdstuk 2 is beschreven hoe het Timoeriden systeem van erfopvolging zorgde voor een steeds grotere hoeveelheid van concurrerende prinses. Deze concurrentie maakte het noodzakelijk voor Babur om zich in een praktisch permanente staat van oorlog te bevinden. Uit de analyse in hoofdstuk 4 is gebleken dat Babur de noodzaak van actie zelf onderschrijft. Zelfs als gevestigd heerser in Hindoestan blijft hij tot zijn dood pogingen ondernemen om zijn rijk uit te breiden. Ook zijn zoon neemt hij mee in deze drang tot verovering. In de brief naar Humayun schrijft Babur letterlijk dat het tijd wordt voor zijn zoon om het zwaard te gebruiken en gebieden te veroveren. Baburs enige kanttekening bij verovering en actie is te vinden in de beschrijving van zijn vader Umar Shaykh Mirza. Hier verwijt hij zijn vader roekeloos gedrag, waardoor Umar vijanden heeft gemaakt en territorium is verloren.

Ten derde: het onderhouden van goede relaties met bondgenoten en *begs* is voor Babur een voorwaarde die heerschappij mogelijk maakt. Bij de analyse van *De*

Baburnama komt samenwerking terug in zowel de analyse van de brief naar Humayun als van de beschrijvingen van Baburs regimes. In de brief spreekt Babur zijn zorgen uit over Humayun. De jongen zou zich te veel afsluiten van zijn *begs* en daardoor het overzicht kwijt zijn van de beslissingen die in zijn hof genomen worden. Het verliezen van Samarkand wijdt Babur aan ontevreden bondgenoten en *begs*. Na het veroveren van Hindoestan houdt Babur een speech met beloftes over geld en territorium. In *De Baburnama* schrijft Babur dat hij dit doet om zijn *begs* loyaal te houden. Deze beloftes zijn echter niet de enige manieren waarop Babur zijn onderdanen en bondgenoten aan zich bindt. Ook bij culturele gelegenheden en familiefeesten zijn *begs* en bondgenoten belangrijke gasten.

Baburs visie op leiderschap wordt dus gedragen door zijn geloof en door bepaalde culturele tradities. Zijn geloof legitimeert het veroveren van gebieden en bepaalt hoe Babur zijn medemens ziet. Timoeriden erfcultuur zorgt ervoor dat Babur gedwongen is om een constante strijd te voeren met andere prinses en maakt hem afhankelijk van zijn *begs* voor het vergaren van land en geld.

Vergelijking

Nu de leiderschapsvisies van Babur en Machiavelli beschreven zijn, zal hier een vergelijking tussen worden gemaakt. Hierbij zullen de voornaamste overeenkomsten en verschillen tussen het tweetal leiderschapsvisies beschreven worden, waarna ze historisch verklaard worden.

Er vallen twee opvallende overeenkomsten te herkennen tussen Machiavelli en Babur. Beiden achtten actief leiderschap noodzakelijk voor een succesvol regime. Daarnaast was religie voor beiden een inspiratiebron voor de visie op heerschappij in het algemeen. Deze overeenkomsten komen het meest naar voren in hun gebruik van profeten als voorbeeld voor goed heerschappij. Machiavelli vond bijvoorbeeld Mozes een succesvol heerser en niet enkel omdat hij de gunst van God had. Volgens Machiavelli was God Mozes goedgezind, omdat hij zijn doelen actief najaagde. Deze beschrijving lijkt overeen te komen met hoe Babur de *Ghazi* koningen en Mohammed gebruikte als inspiratie. Deze figuren zijn de heersers waar Babur zich aan wil meten. Dit onderschrijft dat er in de tijd van Babur en Machiavelli geen fundamenteel onderscheid te maken viel tussen de positie van religie in het Oosten en het Westen.

Het belangrijkste verschil tussen de visies van Babur en Machiavelli betreft de autonomie van een heerser. Voor Babur is samenwerking een fundamentele kwaliteit, terwijl Machiavelli juist betoogt dat heersers hun macht op eigen kracht dienen te vergaren. Vanuit de traditionele werking van het Timoeriden hof waren heersers voor het handhaven van hun regime afhankelijk van hun *begs*. Daarbij komt dat Babur als nieuwe heerser nog geen overheidsbureaucratie had, waardoor hij voor zijn inkomsten voornamelijk afhankelijk was van plunderschatten. Toch was de situatie in het Italië van Machiavelli niet veel anders. Daar wisselden regimes elkaar eveneens vaak af. De heersers van deze regimes waren – tot Machiavelli's afkeer - afhankelijk van bondgenoten en huurlegers om hun grondgebied te beschermen. De verschillende uitgangspunten voor dit verschil in visie zouden hun relaties tot leiderschap kunnen zijn. Als adviseur was Machiavelli niet zelf verantwoordelijk voor het handhaven van een regime, waardoor hij meer gefocust was op de nadelen van hulp dan de noodzaak ervan. Voor Babur was samenwerken zowel vanuit de Timoeriden cultuur, als vanuit zijn rol als heerser een natuurlijk gegeven om zijn macht te handhaven.

Machiavelli merkt in *De Heerser* op dat verschillende rollen binnen een staat resulteren in verschillende percepties op heerschappij. Het citaat uit *De Heerser* op het voorblad van deel II vat dit treffend samen:

*Want zoals zij die landen in tekeningen brengen, beneden in de vlakke gaan staan om aard van de bergen en hooggelegen plaatsen in ogenschouw te nemen en omgekeerd hoog op de bergen postvatten om te bekijken hoe de lager gelegen stukken land er uitzien, zo moet men heerser zijn om de aard van de volkeren te leren kennen en tot het volk behoren om heersers te leren kennen.*¹²⁵

Een belangrijke voetnoot bij deze conclusie is dat de analyses van Babur en Machiavelli geen compleet beeld geven van alles wat deze schrijvers over heerschappij hebben geschreven. Machiavelli heeft ook andere belangrijke werken geschreven over leiderschap, zoals *De Kunst van het Oorlogvoeren* en *Verhandelingen van Livius*. Ook *De Baburnama* is niet in zijn volledigheid behandeld. De brief naar Humayun is gehanteerd

¹²⁵ Machiavelli, *De heerser*, 60.

als uitgangspunt voor zijn leiderschapsvisie. Vervolgens is deze visie, op basis van Baburs autobiografie, uiteengezet. Babur heeft nooit expliciet beschreven wat zijn visie op leiderschap is. Dit zorgt ervoor dat deze analyse slechts een interpretatie is van Baburs uiteindelijke denken. De analyse van deze scriptie is dus niet sluitend.

Vervolgonderzoek

In deze scriptie zijn drie onderwerpen aan bod gekomen, die interessant zijn voor vervolgonderzoek. Allereerst lijkt er een overeenkomst te zijn tussen de wijzen waarop Babur en Machiavelli zich laten inspireren door profetische figuren zoals Moses en Mohammed. Door deze thematiek verder uit te werken, zou er meer inzicht kunnen ontstaan in de rol van religieuze verhalen als motivatie voor heersers binnen de vroegmoderne geschiedenis. De analyse van deze scriptie is gebaseerd op een selectie van geschriften van Machiavelli. In vervolgonderzoek zouden andere bronnen van Machiavelli en Babur gebruikt kunnen worden om zo een meer uitgediepte analyse mogelijk te maken. Tot slot: deze scriptie bracht naar voren dat zowel Machiavelli als Babur door academici vaak in een seculier kader wordt geplaatst. De rol van God in het leven van zowel Machiavelli als Babur is echter overduidelijk. Het zou geschiedfilosofisch interessant zijn om te onderzoeken wat de oorzaken van deze foute aannames zijn.

Bibliografie

Primaire Bronnen

Babur, Zahir-ud-din Muhammad, Vert. Wheeler M. Thackston, *The Baburnama: Memoirs of Babur, Prince and Emperor* (New York 2002).

Machiavelli, Niccolò, Vert. Frans van Dooren, *De heerser* (Amsterdam 2014).

Machiavelli, Niccolò, Vert. Christopher Lync, *Art of War* (Chicago 2003).

Literatuur

Anooshahr, Ali, *The Ghazi Sultans and the Frontiers of Islam: A comparative study of the late medieval and early modern periods* (Oxford 2009).

Anooshahr, Ali, 'Mughals, Mongols, and Mongrels: The Challenge of Aristocracy and the Rise of the Mughal State in the *Tarikh-I Rashidi*', *Journal of Early Modern History* 18 (2014) 6, 559-577.

Black, Robert, *Machiavelli* (Oxford New York 2013).

Bejczy, István Pieter, *Cardinal Virtues in the Middle Ages : A Study in Moral Thought from the Fourth to the Fourteenth Century* (Leiden 2011).

Bejczy, István Pieter en Nederman, Cary J (ed.), *Princely Virtues in the Middle Ages: 1200-1500* (Turnhout, 2007)

Dale, Stephen, 'Steppe Humanism: The Autobiographical Writings of Zahir al-Din Muhammad Babur, 1483-1530', *International Journal of Middle East Studies* 22 (1990) 1, 37-58.

Dale, Stephen, *The Garden of the Eight Paradises: Babur and the Culture of Empire in Central Asia, Afghanistan and India (1483-1530)* (Boston Leiden 2004).

Dale, Stephen, 'The Later Timurids c. 1450–1526.', In: Nicola Di Cosmo, Allen J. Frank en Peter B Golden (red.), *The Chinggisid Age. The Cambridge History of Inner Asia* 3 (Cambridge 2009) 199-218.

Hendrickson, David C., 'Machiavelli and Machiavellianism'. In: Timothy Fuller (red.), *Machiavelli's Legacy* (Philadelphia, 2016) 105-126, aldaar: 105-106.

Lal, Ruby, *Domesticity and Power in the Early Mughal World* (Cambridge 2005).

Moin, A. Azfar, 'Peering through the cracks in the *Baburnama*: The Textured Lives of Mughal Sovereigns', *The Indian Economic and Social History Review* 49 (2012) 4, 493-526.

Orwin, Clifford, 'The Riddle of Cesare Borgia and the Legacy of Machiavelli's *Prince*'. In: Timothy Fuller (red.), *Machiavelli's Legacy* (Philadelphia, 2016) 156-171.

Subtelny, Maria, 'Babur's Rival Relations: A study of Kinship and Conflict in the 15th – 16th Century Central Asia', *Zeitschrift für Geschichte und Kultur des Islamischen Orient* 66 (1989) 1, 102-118.

Truschke, Audrey. 'The Power of the Islamic Sword in Narrating the Death of Indian Buddhism', *History of Religions* 57 (2018) 4, 406-435.

Verma, Som Prakash, *The Illustrated Baburnama* (Oxford 2016).

Villalon, Andrew, 'Machiavelli's "Prince", Political Science of Political Satire?: Garrett Mattingly Revisited', *Mediterranean Studies* 12 (2003) 72-101.

Viroli, Maurizio, Vert. Shugaar, Antony, *Niccolò's Smile: A Biography of Machiavelli* (London, New York 2000).

Viroli, Maurizio, 'Realm and prophecy in Machiavelli and in Italian political culture', *The Italianist* 37 (2017) 3, 308-323.

Viroli, Maurizio, 'The Redeeming Prince'. In: Fuller, Timothy (red.), *Machiavelli's Legacy* (Philadelphia 2016) 156-171.

Vivanti, Corrado, Vert. MacMicheal, Simon, *Niccolò Machiavelli: An Intellectual Biography* (Oxford 2013).

Wildberg, Christian, 'Neoplatonism', *The Stanford Encyclopedia of Philosophy* (version 2016), <https://plato.stanford.edu/archives/spr2016/entries/neoplatonism> (1 juli 2018).